

ALBERT SZÁSZ KIRÁLY DÍSZRUHÁBAN, A TÁBORNAGYI BOTTAL.

A tudományok és művészetek ápolására nagy-szerű paloták épültek Drezdában és Lipcsében, és Chemnitz a német birodalom legelső iparos városai közé emelkedett. Mint «Rector magnificentiſsimus» minden évben személyesen ellátogat a lipcsei egyetemre, hol, mint hajdanában atyja, az ilyenkorra eső előadásokat is végig hallgatja. Sok tekintetben az ő emberbaráti érzelmeinek köszönhető, hogy Szászországban a jótékonyági intézetek különösen virágoznak, s hogy ott egyetlen vak, vagy siketnéma gyermek sem nő föl oktatás és nevelés nélkül.

Ennyi jelességét és uralkodói erényeit tekintve, természetesen tarthatjuk, hogy közelebb az egész Németország részt vett azon az örömmünnepen, melyet a múlt április hó 23-án Szászország Albert király tiszteletére hetvenedik évének betöltése alkalmából rendezett s melyet kétszeressé tett az, hogy ez az év egyszeresmind uralkodásának a 25-ik éve.

A nagyszerű ünnep fényét rendkívül emelte az, hogy II. Vilmos német császáron és számos német fejedelmen kívül megjelent az alkalomra Drezdában I. Ferenc József királyunk is, Albert

királynak egyik legbensőbb és legrégebb barátja, kit a rokonságon kívül a leggyöngédebb szeretet érzelmei fűznek hozzá. Évtizedek óta nem múlik el év a nélkül, hogy több-kevesebb időt ne töltenének együtt. Különösen Albert király látogat el gyakran királyunknak vagy ausztriai, vagy magyarországi otthonaiba, s hol vadászgatással szórakoznak, hol pedig a hadgyakorlatokon vesznek részt.

Albert király már 1853 óta boldog házasságban él *Carola* Holstein-Gottorp-Wasa hercegnővel, néhai Wasa Gusztáv herceg leányával, kinek kezeért annak idején III. Napoleon is versenyzett. Immár 45 éves házasságukat azonban az ég nem áldotta meg gyermekkel; így a szász trón Albert király testvéröccsére, György hercegre néz, kinek legifjabb leánya, Mária Jozefa, Ottó főhercegre néz.

Az agg királyi pár még mindig kitűnő erőben van s ritka népszerűségnek örvend, mit nemcsak országos és társadalmi téren tanúsított áldásos működésének köszön, hanem annak is, hogy a korona fényének épségben tartása mellett is igen egyszerű életet folytatnak s alatt-

valóikkal a legemberségesebben bánnak és a legnagyobb leereszkedéssel érintkeznek. Meglátszott ez a lezajlott örömmünnepen is, mely megindítólag gazdag volt az általános szeretet, hűség és hódolat nyilatkozataiban.

A RÉGI HÁZAK.

Nincs új ház, mely kedvemre volna;
Közönyös arcu mindenik;
A régi mind, bús özvegy forma,
Ki könnyez és emlékezik.

Repedési a vakolatnak
Megannyi tisztas agg-réd;
A zöldes fénybe játszó ablak
Jóságos szem, de szenvedő.

Rácsa kopott, kapuja tágas,
Ugy tetszik, hogy vendégre vár;
Vén fala olyan barátságos,
Sok nép megfordult közte már.

Rozsdásan áll a kulcs a zárba,
A szíveknek nincs titka rég;
A falakon fakó a ráma,
De még hasonlatosb a kép.

Kedves hangok szunnyadnak ott benn,
Ott jár az ősek szelleme,
És sóhajuktól meg-meglebben
A nagy ágy nehéz függönye.

Szeretem én a kemény alját,
Hallgatni ott oly jól esik
Tavaszzal a kis fecske hangját,
S télen, a mint esik, esik;

A lépcsőt, melynek rég tapodjuk
Alacsony és széles fokát,
Számát már olvasatlan tudjuk,
S melyet kikoptatott a láb.

A pallást, melyen a szu öröl,
A meghajlott tető alatt,
S álmodni készit egy zöld erdőről,
Melynek már nyoma sem maradt.

Szeretem nagy földszinti termét,
Hol a családi tűzhely áll,
S mely tartja az emelet terhét,
A nagy gerendát legkivált.

Mint egykor rég, ma is szilárdan
Áll a mestorgerenda még,
Meggízik a hatalmas fában
A zajgó ifju nemzedék.

Emelni tudja még a terhet,
Habár nyilt oldalán a seb,
Mint a szu rágott, egyre terjed,
S mindegyre mélyebb, szélesebb;

Titkos erő minden piczinnye
Parányát összetartja jól,
S ringó bőcsöl alatt se rengve
A büszke tölgy meg nem hajol.

De felnő a lárma, vidor had,
S a vén gerenda majd inog,
És tűzre dobják gyenge, korhadt
Fáját a háladatlanok . . .

S ha majd hamvába hullva tűn el,
Nem éli túl jótette sem,
Emléke is elszáll a füsttel,
S ő elenyészik teljesen.

Mint annyi más rom, ha elhamvad,
Halott lesz, halott igazán,
Mert hajb, a holt tárgyak nem hagynak
Utódokat magok után.

Mint a kihasználtszolgálynak
A vége: elhagyott magány,
Megtelve hullnak el a tárgyak,
S elmúlnak végkép, mint az árny.

Ezért, ha tűzre jut a régi
Ház romja: az elhamvadó
Zsarátnak kék lángjában égni
Lelkeket lát az álmodó.

Sully Prudhomme után francziából

Vargha Gyula.

ARANY JÁNOS LEVELEZÉSE SZINYEI MERSE FÉLIXNÉVEL.

Arany sárosmegyei újtától Szinyeiné irodalmi eredményt is várt. Sáros vármegye festői vidékeiről, a hozzájuk fűződő mondákról, s a földjén lefolyt történelmi eseményekről joggal föltehetette, hogy az eposz mesterének figyelmét, képzeletét megragadják. Tompa is, Petőfi is jártak Sárosban, de amaz a lipőcei völgy mondái, emezt Eperjes környéke bájolták el. Bánk bán egykori földje, a Szinyeköz még mindig várja költőjét. Ugy látszik, Pesten is igyekeztek Aranyt rábírni, hogy a meghívást elfogadja, de hasztalan. Napok, hetek múltak, de Pest felől se levél, se vendég nem érkezett. Utoljára Szinyeiné Ballagival szóbeli üdvözlötlet küldött Aranynak, a ki erre a következő levelet írta Jernyére:

Igen tisztelt Nagyságos Asszony! Szünidei kirándulásom után csak most vehetek magamnak időt, hogy becses soraiban tanusított kiváló figyelméért köszönetet mondjak. Egy árva kis leányt látogatni valék, a ki nekem fájdalmas örömem — unokám Szalontán. Ezért nem gondolhattam arra, hogy kedves meghívását a felföld regényes vidékeire, s még inkább szives magyar vendégszeretetét igénybe vegyem. Nem is tudom, merjek-e eszentülra hasonló ígéretet tenni; ritkán mozdulok lakóhelyemről, s ezután még gyérebbe fogok, azt hiszem.

Ha összegyűjtött költeményeim szerencsések voltak Nagyságod tetszését némi részben megnyerni: ezt azon ritkább örömeim közé számítom, melyekkel csak néha találkoztam írói pályámon. Dícséret, magasztalás volt elég, több is a kellőnél; de azok nagy részét felkapott, más után mondott, divatos rajongásnak tapasztalám s nem egy esetben a dícsőttett tárgy ismerete nélkül való. Annál őszintébb örömet kell érzemem a valódi elismerés olykori nyilatkozataira.

Egyébiránt a költemények összegére nézve nem ringatózom csalódásban. Végig tekintve a hat kötetet, kevés azokban, a mi kivált női magasztos szívre, hazafiúi érzelmek és ábrándok gerjesztésére közvetlenül hasson, vagy a nyelv zengzetes formáiban életbölcséségi maximmakkal gazdagítsa nemzetünket. Alig van költő, kinek műveiből kevesebb szebb helyet, sorokat, mondatot lehetne kiírni. Talán hiba, de én e hibát előttem fontosabb czélekből, s öntudatosan követtem el. Megbüntet-e vagy jutalmaz érte a jövő — és általában lesz-e jövő?

Bocsánat, ha e téren tovább nem akarván tévedni, bezárom levelemet. Fogadja Nagyságod őszinte köszönetem szives soraiért, s alázatos kézesókom mellett mindenkor tiszteletem kifejezését, melynek Nagyságodnak Pesten 1867 szept. 28-án lekötöztetjé Arany János s. k.

U. I. Ballagi Mór egy nyájas szót hozza nekem Nagyságodtól: vegye azért is meleg viszontüdvözlésemet.

Ez az utolsó levél, melyet a költő Sárosba küldött. A hatvanas évek vége és a hetvenesek eleje különben is olya volt Aranyra és Szinyeinére nézve egyaránt, hogy az irodalmi érdeklődés, legalább egyelőre, háttérbe szorult. Arany betegeskedni kezdett, Szinyeinét pedig elfoglalta férjének megrendült egészségi állapota és gyermekeinek nevelése. Nyolcz gyermeke volt: hét fiú és egy leány. Közülök az egyik, Szinyei-Merse Pál, a festőművészi pályára lépett, tehát olyasmire adta magát, a mi az akkori getrynél voltaképen csak kedvtelés-számba ment. Külföldön tanult, ott meg is szerették, de hazájában nem igen vettek róla tudomást, a minek oka talán leginkább abban volt keresendő, hogy művészi felfogásában eltért az akkor általánosan felkapott iránytól és a felé hajlott, a mit most plein-air-festésnek nevezünk. A szerető anyának éber szeme észrevette, hogy fiát idegenben inkább méltányolják, mint itthon, és bizonyára fiának tudtán kívül Arany Jánoshoz fordult a következő sorokkal:

Milyen tisztelt Honfű! Erántam való megbecsülhetetlen figyelmé és jósága feljogosít e néhány sorral drága idejét igénybe venni és egy szerény kérését, mely a honleány és egyszerűmagyar anyáé is, ide zárnai. Számos fiaim egyike a festői pályára lépén, 3 év óta a müncheni akadémia tanulója: Szinyei Pál; — legelőször a Honvéd-album mutatta be szerény rajzát — újév óta pedig egy nagyobb olajfestménye van kiállítva, *Pán és nimfát* ábrázolva, a képzőművészet tárlatában. Szabadjon tehát Kegyed nagyrebecsült figyelmét e mű megtekintésére felkérnem, mely talán szebb reményekre is feljogosítand, miután még *Bérsben* is az ősi kiállításon némi érdeket ébresztett, holott azok nem szokták a szegény magyar embert elkényeztetni. Szeretném, ha édes hazámban is egy kevés érdeket ébresztene fiam műve, mely serkentendi még serényebben tanulni, hogy utolsó sorban ne álljon a haza nap-számosai között.

Az Isten áldását kérvén Kegyed és kedves családjának, maradok háladatos szívű határtalan tisztelője Szinyei Valéria. Jernyén, 1869 febr. 5-én.

Kétségtelen, hogy a költő ezen levél vétele után tudomást vett az illető festményről, ha csak betegségé vissza nem tartotta. Bármint legyen is a dolog és bármint viselkedett is a beteg költő a levélben kifejezett óhajtaással szemben, tény, hogy az a tiszteletből és rokonszenvből szövődött ideális kapocs, mely köztötte és Szinyeiné közt addig fennállott, továbbra is megmaradt. Arany betegsége és Szinyeiné családi körülményei természetes magyarázatát adják annak, hogy eszentül még ritkább a levélváltás, de azért a távolból való érdeklődés megmarad. Szinyeiné férje, ki 1869-ben megrendült egészségi állapota következtében az alispánságról leköszöntött volt, 1871-ben annyira visszanyerte erejét, hogy elfogadhatta a főispáni székét. Ugyanekkor Arany egészségi állapota is jobbra fordult, de már megelőzőleg is pártfogása alá vett egy fiatal embert, a ki a Szinyei családnál régebben mint nevelő működött. Ezért mond köszönetet Szinyei Valéria a következő sorokkal, melyekben egyúttal ifjúkori ismerőse, báró Eötvös József emlékének is áldozik:

Jernye, 1871 márcz. 15.

Nagyérdemű Honfű! Valóban már a háladatlan-ság vádja alá eshetnének, hogy oly sokára halasztottam hálás köszönetemnek kifejezését adni Mátray Gyula eránt tanusított kegyéért, ha nem mentene az, hogy harmadfél hó óta egy szerencsétlen baleset következtében kórházhoz voltam szegve sérült lábaimmal, s az alatt szegény férjem is veszélyes betegségben sínlődött, engem s gyermekeimet rettenettel töltvén el épen akkor, midőn hazánkat is azon rettenetes csapás érte a nagy, halhatatlan Eötvös halála által. Minden magányú eltörpül és háttérbe szorúl ilyenkor; mert nagy, kimondhatatlan fájdalom fogja el a szívet a Haza e nehezen pótolható vesztesége miatt.

Hány század virharzik el ismét szent hazánk felett, míg fényes nap derül fel sötét égére? Ki hitte volna, hogy a kora halál elrabolja tőlünk azt, ki kétszerte kedves volt nekünk: mert a Gondviselés életben tartá meg akkor, midőn ádáz dühhel rohant a szabadság bugzó védőre a vihar. Mély bánattal telt csüggedt szíveinknek adjon erőt az Ég! Áldás emlékére! Mondhatom, igen fáj a szívem, hogy nem róhattam le azt, mi egyike a legboldogítóbb érzelmeinknek, miket isteni kéz nyújt a szegény halandónak. Fogadja tehát nagyérdemű Honfű, meleg hálátmat azon jótéteményért, melylyel kegyes közbenjárása által ama szegény, de becsületes ifjú jövőjét megalapította. Nemes gondolkodása, szorgalmas törekvése ki fogják érdemelni, hogy a benne összpontosult bizodalom s választás nem vesztegetett méltatlanra és én jóakaró tanácsommal feladatára buzditáni erkölcsi kötelességeim közé sorolandom.

Azon édes reményben ringatván magamat, hogy drága egészségé jó állapotnak örvend, melyet hön kívánok is, és e mellett nagybecsű rokonszenvébe ajánlott, legmelegebb honleányi üdvözlöttem mellett

vagyok Nagyérdemű Honfűnak mély tisztelője Szinyei Valéria.

E sorokkal ér véget a levelezés: szép akkord-dal, melyben egy közös jótétemény emléke egyszerre csendül meg egy jeles költő s egy nemes hölgy szívében. Aranynak lassú haldoklása sajátságos véletlen folytán ismét összekészik nagy tisztelőjének utolsó életéveivel. Szinyeiné, miután férjét 1875-ben elvesztette volt, 1879-ig két legkisebb fiának, Bélának és Istvánnak neveletését végezt meg Eperjesen lakott, azután zemplénmegyei birtokára költözött, a Felső-Szintnyicze melletti Virányos pusz-tára, hol nyaralója volt. Ott élt visszavonultan egészen 1882-ben bekövetkezett haláláig. Október 24-én temették el Arany Jánost az akadémia csarnokából, egy nappal később pedig egy nemes női lélek röppent utána; ugyanaz, mely e földön Szinyei Merse Félixnében lakott.

Latkóczy Mihály.

«A NEMZETI SALON.»

I.

A «Nemzeti Salon» legutóbbi közgyűlése a közgyűlések rendszeres menetétől egészen eltűnt. A klub és társas életnek ezek az évi beszámoló szokások formásgoknál nem egyebek. Felolvassák a száma rendszerint alig határozatképes gyűléseket előtt az évi jelentéseket, unalmas egyhangúsággal szó nélkül tudomást veszi azokat a gyűlés és egyebekben marad minden a réginél. A «Nemzeti Salon»-nál ezáltal semmi se maradt a réginél. Az egész igazgatóság visszalépett és új embereknek adott helyet.

Nem lehet elismerés nélkül venni ezt a tényt és erősen érdemszámba megy, hogy kizárólag az ügyszeretettől indíttatva könnyítik meg a kibontakozást. Tévedés azt hinni, hogy ők csakis a kívülről jövő nyomásnak engedve cselekedtek. A ki a «Nemzeti Salon» belcélét közvetlen szemlélet alapján ismeri, az tanuságot tehet arról, hogy a most visszavonult vezetők egy év óta hányják-vetik a kérdést, mikép lehetne — esetleg a félreállást is számításba véve — a rendes kerékvágásba terelni a «Salon»-nak abból kiközlött ügyét.

Hát azon nem segíthetett más, mint a félreállítás. Még erős akarattal is nehéz szabadulni abból az eszmekörből, a melybe beleléltük magunkat, mert az akaratot nyugózi az adott helyzet is. A mi pedig ezt a helyzetet illeti, az élet sorával nem számolva ítélnek azok, a kik azt hiszik, hogy kizárólag a vezetők kezében volt a helyzet megteremtése is. Nem egészen; mert különbséget kell tenni az úttörők és azok munkássága között, a kik már valami összehozott alappal indulnak az útra. Ezek kezökben tarthatják az adott tényleges helyzetet. Az úttörők kezében az eszmén kívül nincsen semmi tényleges; s míg ők ügyszólva sötétben tapogatóznak, addig az utódok részére már ott van az a világosság, a mely ebből a sötétségből kibontakozott. Megtarthatják, a mi jónak bizonyult és kilökhetik a czélra nem vivőt.

Hogy keletkezett a Nemzeti Salon? Ugy, mint minden reform-intézmény. Valami nyugtalan-ság-féle veszi be magát az érdeklettek lelki-tébe, a mi azon fatalisztikus hitágazat ellen irányul, hogy «minden úgy van jól, a mint van, s hogy minden úgy történik, a mint történnie kell». Később ehhez az elégtelenségi hajlamhoz a változtatás szükségének érzete járul, s annak nyomán kitör az előretörés vágya és sorsunk javításának velünk született érzete.

Igy jött össze négy év előtt a művészek egy csoportjának kezdeményezésére az Akadémia palotájának egy földszinti helyiségében az az értekezlet, a mely a fölött váltott eszmecserét, hogy mikép lehetne a nagy közönségnek a művészet iránt való érdeklődését oda fejleszteni, hogy az ne csak az egyes időszaki kiállítások megnézésére szorítkozzék, hanem hogy a képvisárlást is szükségletei közé sorozza. Szóba került, hogy a «Képzőművészeti Társulat»-nak a magasabb becsvágy kielégítését szolgáló czélja mellett nem volna-e üdvös gondos-

kodni egy olyan intézményről, a mely állandó kapcsolatot tartaná a közönséget a művészettel. Hogy nevén nevezem a dolgot: ncsak termelője legyen ennek a térnek, hanem rendes fogyasztója is. Mert hát a helyzet ma is úgy áll, hogy csak rendkívüli van. Vesz Ó Felsége a király, vesz az állam, vesz egy-egy főúr és elvéve itt-ott egy-egy főpap is. Annak az értekezletnek egyik főcélja az volt, hogy nyerjük meg a művészetnek — egymás kölcsönös javára — a társadalomnak azt a rétegét, a mely értéktelen, izlést rontó olaj- és fénynyomatokkal elégíti ki kedélyi szükségletét.

Olcsó ár, könnyű fizetési módszer és állandó kiállítás kínálkoztak a cél kivételére eszközül; és fölmerült a társas-egyleti élet eszméje is mint művészt és közönséget egymáshoz közelebb vivő kapocs. A társadalom igénybe vétele feltétlen szükségnek mutatkozott, mert a dolog megindítására a jó szándékon kívül egyéb erővel nem rendelkeztek a kezdeményezők.

összegezhető, hogy míg a tagok száma reményen fölül folyton szaporodott, addig a művészek húzódozni kezdtek a Salontól, s a kiállítás látogatottsága is csappanó jellegűt öltött.

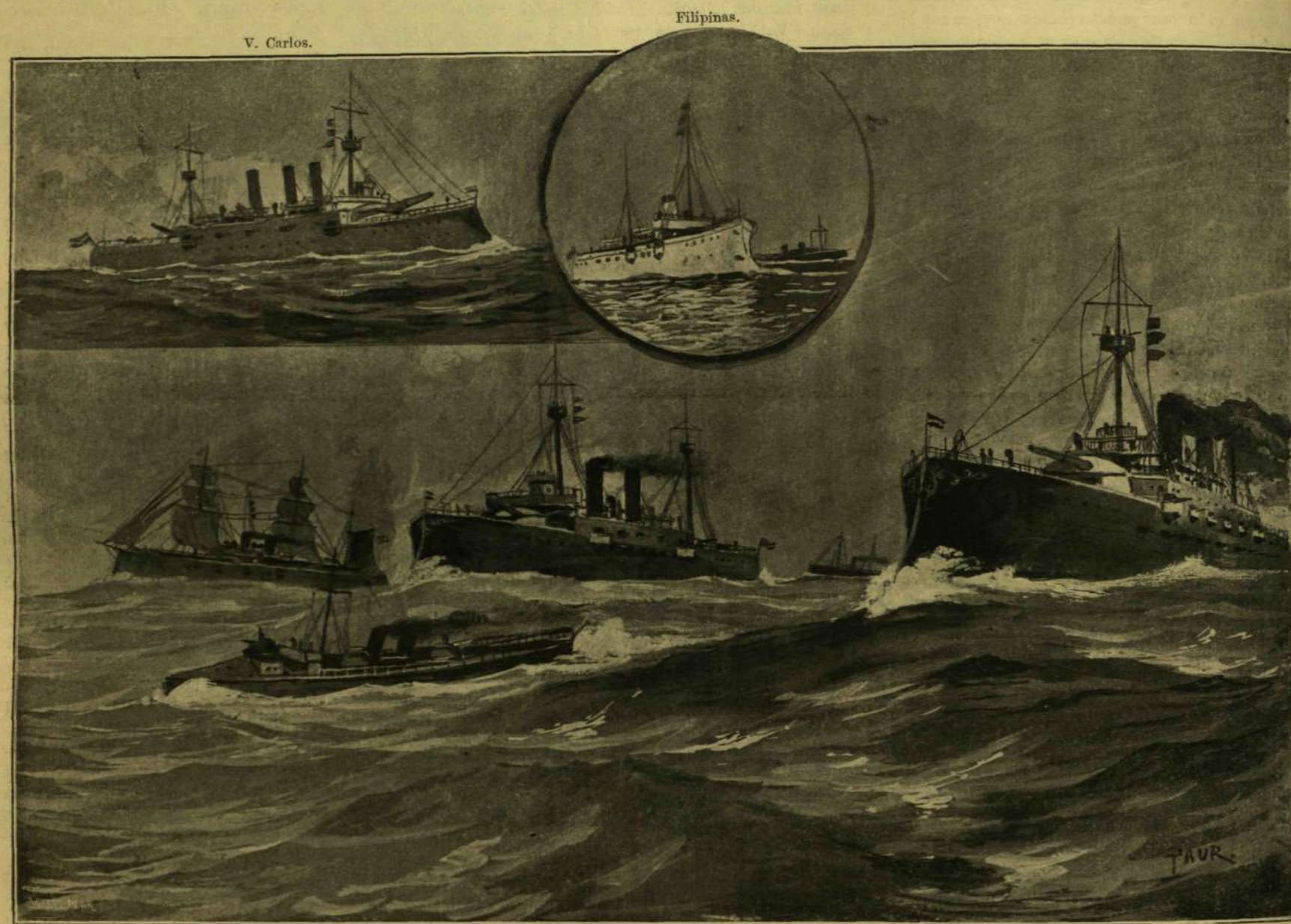
Már akkoriban komoly aggály hangzott arra nézve, hogy az egyesület főcélját háttérbe szorítja a «társas szórakozás», a melyet tulajdonképpen eszköznek tekintettek a tervezők; de nem lehetett egészen figyelmen kívül hagyni az intézők ama védekezését, hogy a Salonnak első sorban anyagi megerősödésre van szüksége, hogy aztán a művészet szolgáltatásában annál sikeresebben fölléphessen, egy megfelelőbb és forgalmi vonalba eső helyiséggel.

Jött a milleniumi kiállítás, a melyet minden vállalat aranybányának tekintett. Így a Salon is. Kívett egy nagy helyiséget, a hol azonban már első pillanatra nyilvánvalóan előtérbe lépett a *kettős cél*: — *képkiallítás és klub*. Erőteljesebb jelleggel a klub, semmint a művészet. A művészetet a kisebb helyiségekbe szorított. A József-

szőr, hogy mikép hat lelkiéletére a maga összehangzatában az a kép.

A kedély, ész és szív táplálékának micsoda gazdag tárháza egy ilyen, társalgásra, olvasásra berendezett helyiség, a melyben kép, szobor és művészi dísz beszél a falakról. Ilyennek ígérkezett a «Salon» az ő első szerény otthonával; csak hogy e reményeket erősen megviselte az idő előtti terjeszkedési-vágy s annak nyomán az a helycsere, a mely két külön álló intézményt csinált a Salontól. Klubot és képkiallítást, és pedig oly módon, hogy ugyancsak megbillent a művészet hátrányára a mérleg. A Salont innentől kizárólag «szórakozó társaság»-nak ismerte nemcsak a közönség, hanem úgyszólván még a klubtag is, mert az úgynevezett művészesték helyiségének falai csupaszon maradtak a díszről.

Sajátságos egy intézmény volt abban az időben ez a Nemzeti Salon. A klubjától egy folyosó által teljesen elválasztott képkiallításba csak

V. Carlos. Filipinas. XII. Alfonso. Terror, torpedozó. Vizeaya. Isla de Kuba. Infanta Maria-Theresa.

SPANYOLORSZÁG HADIHAJÓI. — Paur Géza rajza.

Megindult a tag-gyűjtés és rövid egy-két hónap alatt pár száz aláíró lett az eredmény. A kezdet biztatott és annak nyomán egy szerény helyiséggel a József-körúton megalakult a «Nemzeti Salon».

Mi volt az első teendő? Az, hogy érdeklődőket kellett magához édesgetnie. De az nem volt könnyű dolog. Rajongó idealismusból ma senki se könnyit a zsebében, még ha a művészet kínálkozik is rajongása tárgyául. Egyenértékű ellenszolgáltatás nélkül ilyesmit kívánni se lehet és pedig annyival kevésbé, mivel az érdeklődők zöme azokból kerül ki, a kiknek erősen számolniuk kell a budgetökkel.

Az egyesület egyelőre nem nyújthatott egyebet, mint hogy kiállításaira szabad ajtót nyitott a tagjainak és vonzóbb művészestéket rendezett. A kiállítások iránt eleinte elég bizalom nyilvánult. A reményekre jogosító fiatalok között ott volt művével a java-művész is és kezdetnek a látogatottság ellen se lehetett kifogás. A mi pedig az úgynevezett művészt-estéket illeti, azokra nézve csakhamar szűnnek bizonyult a helyiség. Az első két év eredménye abban

körúton is tudtuk azt, hogy tagjaink rohamos szaporodásának nyitja nem a kép, hanem a szombat esti meghonosított szórakozás; csak hogy a külvilág előtt maga az a helyiség erősen kidomborította a «Salon» művészi főcéljának jellegét. Nem volt ott külön klub. Minden szobájának falát — még az étkező helyiségét sem véve ki — kép díszítette. És volt ebben valami vonzó; volt ebben a társas körök kényelmét messze túlhaladó szellemi érték.

Egy képkiallítás, a hol mint akár egy klubban, hírlapok is feküsznek az asztalon s a hol ember nélkül is eltársaloghat az ember. Körül nézelődve a falakon, gondolat gondolatra kel. Egyik zugból a lelkiismeret szava szól ránk, a másik emlékeket éleszt; a harmadik a fáradt homlokra derít utat, a negyedik nemesít s van — természetesen — olyan is, a melyik szertelenségével visszatetszőn összerendezti a belsőt és boncsoló hajlamokra visz. Nem a szakértő munkáját értem, a ki mindennek fölött a részletek kidolgozottságát veszi észbe, hanem azon egyszerű emberét, a ki nem az agyának, hanem a szívének itéletével azt a kérdést veti föl legelő-

szórványosan tévedt be egy-egy látogató; a klub nappal teljesen üres volt és csakis esténként akadt egy-egy vacsorára jövő; a művészvilág elidegenedett az intézménytől; és tagjai mégis mindig szaporodtak. Minden kétségen felül nyilvánvaló lett, hogy itt nem a művészet adja az érdeklődésre a rúgót, hanem hogy a szombat-est a vonzó.

Sokat hánytá-vetette az igazgatóság azt a kérdést, hogy mikép lehetne helyreütni a megíngott egyensúlyt, hogy mikép lehetne a most már a Nemzeti Salon czéljaként szereplő *esték*re nézve azt a felfogást meggyökeresíteni, hogy azok tulajdonképpen csak eszközök s hogy a főcél a művészet: de hát nagyon nehéz volt abból az eszközkörből kiszabadulni, a melybe bele-élték magukat s a melybe bele is vitte őket az egyik oldalról és nem kicsinyelhető siker. Ertem a tagok szaporodását; a melynek értékét azonban csökkentette az a körülmény, hogy a művészek zöme úgyszólván elfordult a Salontól.

Művészek nélkül a Salon meg nem élhet. A Salonnak csak azon egyetlen esetben van

jogosultsága, ha azt a művészek magukra nézve szükségesnek tartják. Az úttörőknek nem sikerült a művészeket a Salon köré csoportosítani; s ez vezette őket arra, hogy új iránynak, új gondolkodásnak adják át a tét.

Szűry Dénes.

AZ EGYESÜLT-ÁLLAMOK ÉS SPANYOLORSZÁG HADITENGERÉSZETE.

Képeinken bemutatjuk a jelenleg háborus-kodó két ország hadihajóinak főbb típusait s ismertetésül és némi összehasonlításul álljanak itt a következők.

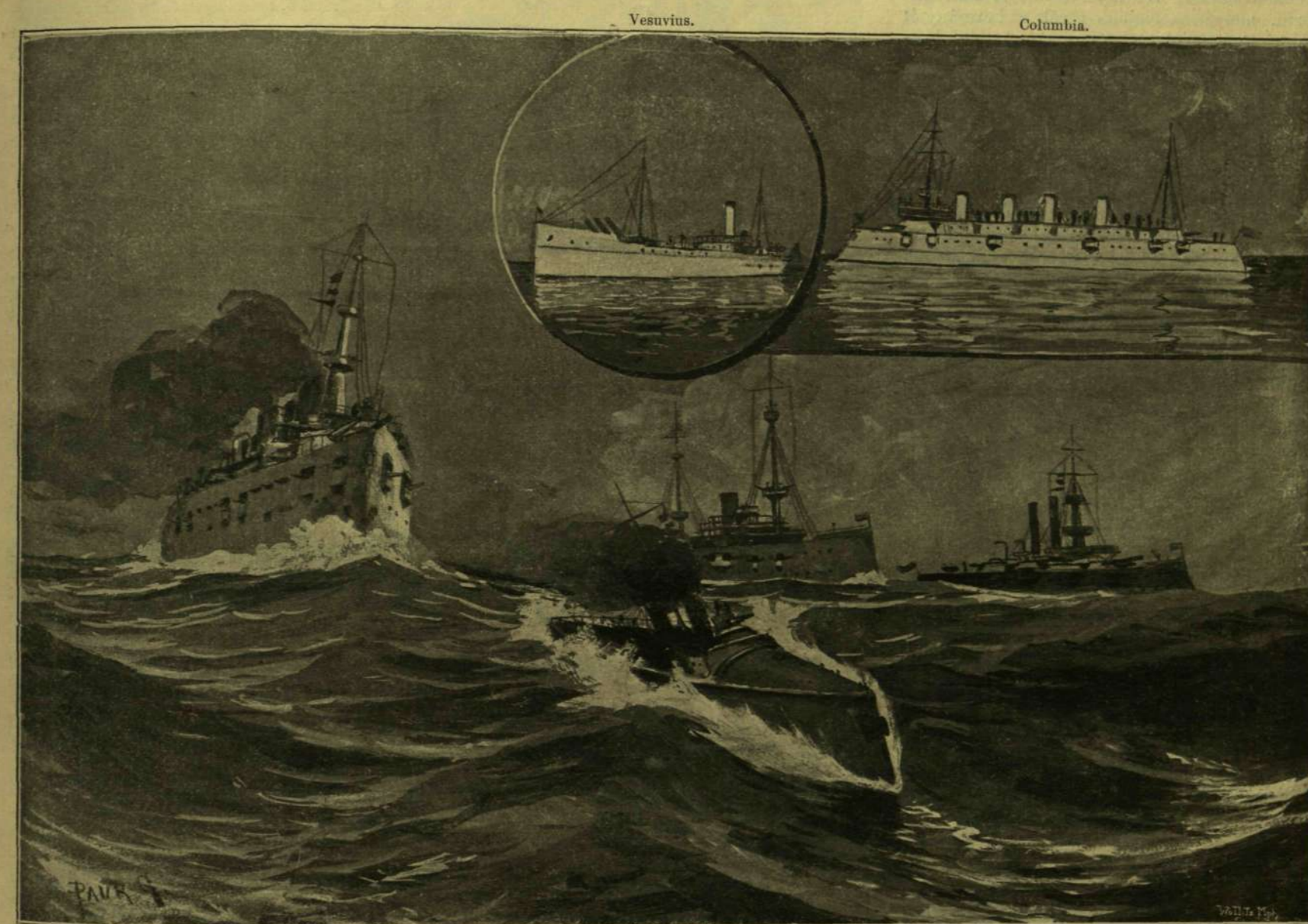
Csatahajók dolgában az Egyesült-Államok az elsőség. Összesen négy elsőrendű csatahajójuk van az Egyesült-Államoknak, melyek a lehető legerősebb páncélzattal s a legerősebb ágyúkkal vannak fölgyervezve. Közülök bemutatjuk típus gyanánt a «Massachusetts»

másodosztályu spanyol czirkálóhajók típusait ábrázolják. A megfelelő amerikai hajók közül bemutatjuk a «Columbia»-t, mely azonban erősségben az előbbieket jóval felülmúlja. Ehhez az osztályhoz tartozó hajója Spanyolországának mintegy tizenkettő van, míg az Egyesült-Államoknak van tizenhét darab s majdnem mind olyanok, melyek jóval erősebbek a megfelelő spanyol hajóknál. A pár nappal ezelőtt lefolyt manillai tengeri ütközetnél mindkét félről csupa ilyen másodosztályu czirkálóhajó szerepelt, s az amerikai hajók felsősége részükre döntötte el a csatát.

Jóval erősebb a spanyol hajóhad az amerikai flottánál torpedó-hajókban. Legfélelmesebbek közülök az ú. n. *torpedóüzők*, melyek rendkívül gyorsaságuknál fogva első sorban az apróbb torpedónaszádokat üldözik s teszik tönkre, de ha hozzáférnek, a nagy hadihajókat is megtámadják. A «Terror» ábrázolja a torpedóüzők típusát, melyekkel szemben az ame-

A rendes hadsereget toborzás útján gyűjtött önkéntesekből szervezik, kik 5 évi szolgálatra kötelezik magukat s tetszésük szerinti fegyvernemhez sorozzák őket. Ezek szolgálatuk ideje alatt teljes ellátást élveznek s rendes fizetést húznak; ha szolgálatközben munkaképtelenné válnak, akkor szolgálatuk idejéhez s munkaképtelenségükhöz mért nyugdíjat kapnak. Az önkéntesek tiszték nem lehetnek. A tisztképzés céljaira a west-ponti katonai akadémia szolgál, a hol évenként 371 kadét részével a hivatásának megfelelő legcondosabb oktatásban. A rendes hadsereg teljes száma 27,832 emberre rúg s 10 lovasezredre (6602 ember, 430 tiszt), 25 gyalogezredre (14,002 ember, 877 tiszt) s 5 tüzérezredre (4305 ember, 280 tiszt) oszlik.

Béke idején e rendes hadsereg a partmenti várakba, nagyrészt azonban a nyugati, indiánoktól lakott területeken levő erősségekbe, főként az indiánok féken tartása céljából van elosztva. A roppant területen szétszórt csapatok közt

Vesuvius. Columbia. Massachusetts. Texas. Ericson torpedozó. Brooklyn.

AZ ÉJTSZAK-AMERIKAI EGYESÜLT-ÁLLAMOK HADIHAJÓI. — Paur Géza rajza.

csatahajó képét. Ezek ellenében Spanyolországának csak egy elsőrendű csatahajója van a «Pelayo», mely a legutóbbi időben jelentékeny javításokon ment keresztül s csak pár nap előtt bocsátották újból tengerre.

Első osztályu páncélos, gyors czirkálóknak meg Spanyolország az erősebb. Ezek legkiválóbb típusai, az «V. Carlos», «Vizeaya», és az «Infanta Maria-Theresa» hajók, melyekhez hasonló hajója hat van Spanyolországának. Velük szemben az amerikaiaknak csak két hasonló hajójuk van. Egyik a képünkön is látható «Brooklyn», másik a mostanában sokat emlegetett «New-York» hajó, a kubai megszálló hajóhad zászlós hajója.

Van azonban az amerikaiaknak egy hatalmas másodosztályu csatahajójuk a «Texas», — a légerőpült «Maine» testvérhajója — s még három valamivel gyengébb páncélos, de gyorsaságukra s fegyverzetükre nézve első osztályúnak nevezhető czirkálóhajójuk, melyek az erősebb páncélos spanyol czirkálókkal is, a siker reményével vehetnek föl a csatát.

A «XII. Alfonso» és az «Isla de Kuba» a

riaiak csak a kisebb kiadású «Cushing» és «Furor» típushoz tartozó torpedóhajókat mutathatják fel.

Sajátságos hajója az amerikai haditengerészetnek a «Vesuvius» nevű dinamit-hajó. Ez nem súlyos vasgolyókat, hanem különös szerkezetű ágyúkkal kisebbzerű dinamit-torpedókat lödöz az ellenségre, melyek közül ha csak egy is éri az ellenséges hajót, azt képes tönkretenni. Ilyen hajó még eddig csak ez az egy van a világon, s az amerikaiak nagy reményeket fűznek hozzá.

AZ ÉJTSZAK-AMERIKAI EGYESÜLT-ÁLLAMOK HADSEREGE.

Az Egyesült-Államok szárazföldi haderejének magva az Unió költségén fentartott s a szövetségi kormány állandó rendelkezése alatt álló *rendes hadsereg* (United States Army); ehhez járulnak továbbá az egyes államok *nemzet-őrségei* (State National Guard, State Militia).

semmi közös érintkezés nincs s azok bárhol vannak is, egyhangú, unalmas életet élnek.

A helyőrségek kicsinyek, s egy helyen legföllebb pár száz katonára elhelyezve. Gyakorlatok céljából nagyobb csapatösszpontositásokat nem szoktak rendezni s a helyőrségek csak kiszerű harezásati gyakorlatokat végeznek, és mivel a tiszteknek magasabb képzettségükhöz illő nagyobb szabású működési körük nincsen, a magasabb harezászatban bizonynyal hátramaradnak.

Sajátságos e seregben a tiszteknek és a legénységnek egymáshoz való kölcsönös viszonya. Az európai szemlélőnek hamar feltűnik, hogy a fegyelmet mily kíméletes eszközökkel tartják fenn; a tiszték a legénységgel való érintkezésük közben soha sem látszanak arról megelégedni, hogy alantasaik nemesek katonák, hanem egyúttal — hozzájuk hasonlóan — amerikai polgárok is. Azért a fegyelem s a kötelességteljesítés kifogástalan, mert azt a legjobban ápolja az angol-szász faj egy kiváló erénye: a kötelességtudás. De koránsincs azért bizalmaskodás a tiszték és legénység között. Amazokat távol tartja

ettől magasabb szellemi képzettségük; ezek pedig öntudatos tisztelettel vannak tisztjeik szellemi felsősége iránt.

Háború esetén a rendes hadseregnek alig több, mint a fele, csak mintegy 15-16 ezer ember mozgósítható tetszés szerint bárhova, mert a többi a várak védelmére s a mindenféle mellékszolgálatokra szükséges. Ez a kicsiny csapat azonban a jelenlegi háborúban, melyben valószínűleg a guerilla-csatározás fog vinni főszerepet, magasabb értelmiségénél s a csatározásnak épen e nemében való alapos gyakorlottságánál fogva s főként, ha a kubai fölkelőkkel egyesülhet, bizonyára sokkal nagyobb számú spanyol sereggel is sikeresen szembe szállhat. S van az amerikai hadseregnek egy félelmes tulajdonsága, mi rettegetté fogja tenni az ellenség előtt. Ez pedig az, hogy az amerikai katonák egytől-egyig kitűnő cséllövők. A katonai cséllövésre rendkívül gondot fordítanak, mert az indiánokkal való guerilla-háborúkban annak veszik legnagyobb hasznát. Minden helyőrség évenként egyszer versenylövést is szokott rendezni, melyen a legjobb lövők a kormánytól adományozott jelentékeny díjakat kapnak buzdításul. Egy ízben jelen voltam az Ontario-tó partján, a kanadai parttal szemközti fekvő Niagara-Port helyőrségének évi versenylövésén s a katonák ügyessége a lövésben bámulatokat keltette föl.

A lovasságnál mindenek előtt gondot fordítanak, hogy a katonákat kitűnő lovasokká képezze ki. Begyakorlásuk közben valóságos csirkusi gyakorlatokat végeznek velük, olyankor, minőket még csak a kozák lovasok tudnak megtenni. Néhány ilyen lovas mutatóványokat képekben is bemutatunk. Továbbá a lovasokat is alaposan begyakorolják a lövésben való ügyességre; e sorok írójának is volt alkalmuk szemlélni, hogy a lovasok futtatás közben, s a lovon különféle helyzetekben, álló és mozgó tárgyakat véve célpontul mily nagy biztonságossággal lövöldöznek.

A szövetségi rendes hadsereg legfőbb parancsnoka mindenkor — legalább névleg — az Egyesült-Államok elnöke. Ő nevezi ki a tiszteket, de a tábornokok kinevezéséhez a senátus jóváhagyása is szükséges. Belső zavarok esetén, a rendes hadsereg a zavar elfojtására csak akkor használható, ha az illető állam kormányzója abba beleegyezik. Másikülben ez az illető állam nemzetörségének a feladata.

Az állami nemzetőrök számát és szervezetét az egyes államok törvényhozási állapítja meg s a csapatok kiképzése és felszerelése is az egyes államok költségén történik. A nemzetörségbe való belépés szintén önkényes s a belépők 3-5 évi katonai szolgálatra kötelezik magukat, de évenként csak 4-6 heti szolgálatra, és pedig rendszeren nyáron hívják be őket. Belső zavarok esetén azonban az állam kormányzója rendelkezésre bármikor behívhatók, s külső háborúk esetén az elnök rendelkezése szerint kötelesek bevonulni. Szolgálat ideje alatt az állam látja el a nemzetőröket egyenruhával, fegyverrel s ez idő alatt teljes ellátást és még bizonyos fizetést is kapnak.

A nemzetőröknek a lakossághoz való viszonylagos száma és szervezetük a különböző államokban nagyon különböző s azok alkotmányosságától és területi körülményeitől függ. Némely államban, például Nyugat-Virginia-ban, Montanában s Idahóban csak gyalog nemzetörség van; más államokban, pl. Minnesotában és Missouriban csak tüzéség és gyalogság; az államok legnagyobb részében azonban a nemzetörség keretében a három fegyvernem mindegyike megvan. Sőt a tengerparti s az éjszakai nagy tavak partján fekvő államok haditengerész militiát is tartanak, mely háború esetén a szövetséges haditengerészet tartalékul szolgál.

A nemzetörség száma az összes államokban 114,146 emberre rúg; mely számból 1524 tiszt, 5117 lovas, 5267 tüzés s 101,224 gyalog katoná. Haditengerész militiája 15 államnak van, összesen 3461 emberrel.

Némely állam valóban sokat áldoz arra, hogy hadserege lehetőleg jó katonai kiképzést nyerjen, s ezek az évi fegyvergyakorlatokat rendszeren megtartatják. A katonák a fegyverforgatásban, menetelésben elég jól be vannak gyakorolva s itt is kiváló gondot fordítanak a lövészi ügyességre. Vannak azonban olyan államok is, me-

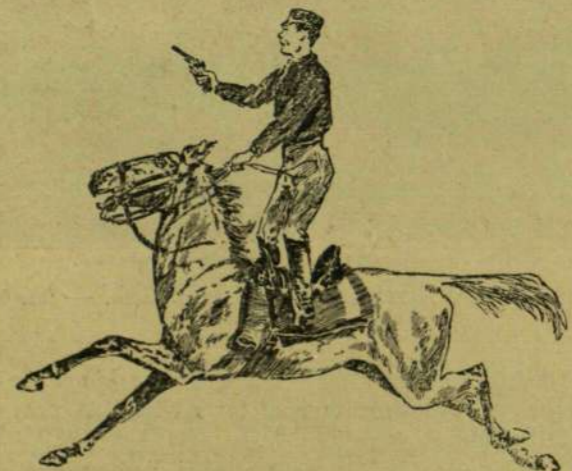
Testgyakorlat lovon.

Lószelidítés.

Ugrás a lóra.

Állva nyargalás.

AMERIKAI LOVASKATONÁK GYAKORLATAI.

lyekben gyakorlatokat évekig sem tartanak s a katonákat legfeljebb egyes hazafias ünnepekre hívják be parádézni; egyebet aztán nem is csinálnak. Legyakorlottabbak az Atlanti-óceán mellett fekvő államok nemzetörségei, mert ezen államok mindig szem előtt tartották, hogy külső háború esetén a tengerparton ők volnának legelőször fenyegetve.

Az általános hadkötelezettség papíron ugyan ki van mondva, de végrehajtásra eddig nem került. A törvény szerint minden polgár 18-45 éves koráig hadköteles, s e szerint az Egyesült-Államok 70 milliónyi lakosságából mintegy 10 millió hadköteles férfi kerülne ki. Vajon a jelen háború alkalmával végrehajtható-e a törvényt s mily mértékben? — azt még jelenleg

természetesen nem tudhatni. A ki az amerikai akaraterejét s nagy hazaszeretetüket ismeri, az nem kételkedhet abban, hogy ők, ha szükség lesz rá, nem fognak visszariadni a leghatásosabb eszközöktől sem s műveltségükkel és gazdag anyagi segédforrásaikkal óriási erőfeszítésre lesznek képesek. K. B.

SPANYOL HÁBORÚK.

Az a harc, mely Spanyolország és az éjszakai-amerikai Egyesült-Államok közt Kuba miatt kitört s melynek kimenetelét feszült figyelemmel várja a világ, világtörténelmi fontosságra nézve sokban hasonlít a Khina és Japán közt lefolyt háborúhoz. A mint ott egy évezredes civilizáció mozdulatlanságát győzte le a haladó korszallem: úgy itt is a múlt századok sötét uralmi eszménye áll szemben a polgárosultság átalakult intézményeivel s az eredmény alig lehet kétséges. Az idők végzete meg teljesülésbe ebben a nevezetes fordulatban, mely előtt most Spanyolország áll; frisebb, egészségesebb népfajok terjedését jelenti ez a gyarmatosítás politikájában s a művelődés terjesztésében. Háromszáz év óta a spanyol birodalom a hanyatlásnak ugyanazon folyamatát tükrözi vissza, mint keleten Törökország s egy nagy erkölcsi lezce intelmét tárja a nemzetek elé bukása okaiban, tényezőiben.

A történelem egyik legiróttabb háborúját szenvedte át Spanyolország ezeltől háromszáz évvel, mikor a híres spanyol armádát tönkre tették sir Francis Drake angol hadihajói, úgy, hogy egy teljes hónapon át hanyódtott a «győzhetetlen flotta» szerteszét az Éjszakai-tengeren, itt is, ott is el-elvezte egyet vitorlásai közül, míg hatvan gályája a skót és ír partokon szenvedett törtést s roncsaik és halottjaik elborították a partmellékek zátonyait. Ezt a háborút is II. Fülöp gögje indította Erzsébet angol királynő ellen azért a védelemért, melyet ez a király németalföldi protestáns alattvalóinak nyújtott az elnyomatás ellen. A mily dicső lapokat fűzött e hadi tény Anglia történetéhez, ép oly gyászos emlékvé vált az Spanyolországra nézve, mely oktan módon s az angol korona után táplált telhetetlen vágyától indítva adott alkalmat a háborúra. A Lissabonból útra indult százharminckét spanyol hajó közül csak ötvennégy tért vissza s az is megrongálva, megfogyott legénységgel. Ezerek veszték oda emberéletben és milliók kincsben. Maguk a spanyol hajóhad vezérei is nyomorultul veszték oda. Don Pedro de Mendore megöletett, Don Alonso de Layre foglyul esett, Recelde és Oquendo viszontlathatták hazájokat, de csak azért, hogy rövid időre azután ők is kétségbeesve haljanak meg.

Érdekes lesz néhány rövid vonásban megismerni a spanyol flotta ez időbeli állapotát Spanyolország világhatalma fénykorában. A 132 vitorlás hajó közül, mely 1588 május 29-én indult el, hogy Medina-Sidonia herceg haditerve szerint a doveri szorosban csatlakozzék a parmai herceg 30.000-nyi németalföldi seregéhez, 94 volt száz tonnán felüli, összesen 8866 tengerészrel s 21.552 katonával. Újabb történetírók tanúsága szerint a spanyol armada épen nem volt semmivel különb az angol hajóraj legénységénél. Több embere volt, mint az angol hajóknak, de a spanyolok rosszabb tengerészek voltak. Ágyújuk is több volt, de kisebb öblük az angolokénál. Mindezek mellett ha képesek lettek volna összeütközni az angol hajórajjal, hajók nagyobb magassága miatt sokban felülkerekedhetek volna; azonban a jól és könnyen vitorlázó angol hajók tetszés szerint ki tudták kerülni az összecsapást.

Azonfelül mindjárt Lissabonból való elindulásuk után rettenetes tengeri vihar tizedelte meg a spanyol gályákat, mely alkalommal négynek teljesen nyoma veszett, háromban a füllázadt angol, francia és török gályarabok, fölhasználva a vihar okozta zavart, megtámadták a spanyol legénységet, s erőt véve rajtok, az uratlanul maradt gályát Bayonneba irányozták.

II. Fülöp halála után a nagy birodalom erkölcsi és anyagi bomlása feltartóztatlanul haladt előre, elriasztó tanulságul a zsarnokuralmi szervezet, a sötét előítéletek s a kiszírozott nép állireiből táplálkozó királyi fény végzetes szövetsége mulandóságának. Méltatlan kegyencesek tékozlásai nyelték el a szerencsétlen háborúskodások által különben is nagy

Tábornok. Tábornok (díszben). Tengernagy. Tengerész. Műszaki katonák díszben.

Gyalogos. Gyalogosok díszben.

AZ AMERIKAI EGYESÜLT-ÁLLAMOK HADSEREGÉNEK EGYENRUHÁZATA.

részben fölemésztett közjövödelmeket, úgy, hogy az 1608. év tavaszán a királyi tisztviselőknek már tizennyolcz havi fizetési voltak hátralékban. Pedig az akkor nyolcz millió lelket számláló spanyol királyság jövedelmei meghaladták a mai Belgium és Bajorország jövedelmeit több mint felével s alig maradtak alul Poroszország mai bevételein. Csupán európai birtokai évi 21.292.000 aranyat hajtottak a spanyol királynak, tehát mai értékben 140.527.000 tallért. Ezenfelül az Amerikából szállított nemes érczeknek ötödörése — az úgynevezett quinto — is a királyi kincstárt illette. A királynak Közép- és Dél-Amerikában saját bányái is voltak.

Tett pedig mindez évi 3 millió aranyat, vagyis 19.800.000 tallért, nem számítva a két Indián kereskedési egységű áruval bíró üzerek évi adóját, a mely szintén félmillió aranyra, azaz három millió háromszáz ezer tallérra rúgott.

Mindezt a rengeteg összeget Spanyolország háborúi és idegen gyarmatainak védelme nyelték el legnagyobb részben. Büszke hajóhadának megsemmisülése után tizenkét évvel már az államkincstár oly zavarokba jutott, hogy III. Fülöp 1600 áprilijában elrendelte a Spanyolországban találtatott összes arany- és ezüstneműek összeírását, esküvel megerősített önkéntes bevallás alapján. De ez a rendszabály erős idegenkedésre talált. A nemesek csak zúgolódva engedelmeskedtek, a papok pedig a szószekekről tiltakoztak a «templomosztogatás» ellen. Hanem azért a sevillai érsek, a kinek — igaz — majd 300.000 aranyra tehető évi jövedelme volt, a Lermi herceg, Valoda marquis s mások egymásután hordták garmadába drágaságaikat, vagy pénzzel váltották meg azokat. Még ez sem volt elég. Egy királyi hivatalnok egy szerzetes társaságában házról-házra járt koldulni, hogy a királyi pénztár megtöltessék s ötven realon (tiz talléron) alul alamizsnát el sem fogadtak. Végre a pápa kegyelmét is aprópénzre váltotta a spanyol politika s egy brevét eszközölt ki tőle mindazon portugálok föloldozására, kik a zsidó hitre tértek át. Ennek ellenértékét kerek 1.860.000 aranyban, vagyis 12.276.000 tallérban kellett az illető portugáloknak megfizetni.

Kétszáz millió aranyba, azaz közel 1320 millió tallérjába került Spanyolországnak a németalföldi háború is. 1598-tól 1609-ig, azaz III. Fülöp trónraléptétől a hollandokkal megkötött tizenkét évi fegyverszünetig összesen 37.488.565 aranyat, azaz 247.425.000 tallért költött Spanyolország Flandriára. Átlagos számitással tehát minden év majd negyvedfél millió aranyba — 23 millió tallérjába került.

És a spanyol katonák nemcsak Flandriában harcoltak a Habsburg-házért és a katolikus egyházért: Magyarországon és Dalmáciában is állandó ezredeket tartott a spanyol király har-

csolni a török ellen, s évenként legalább 2-300.000 arannyal támogatta a császárt. Később a németországi katolikus ligát is 3000 gyalogossal s 1000 lovassal segítette, a mi évi 360.000 arany, vagyis 2 millió 380.000 tallér kiadást tett. Ma ugyanakkora számú katonaság fentartása legfeljebb 900.000 tallérba kerülne. Nagy áldozatokat kívánt az itáliai spanyol birtokok védelme is hadseregben és flottában.

TAVASZI ÖLTÖZÉK.

A portugál megszállások pedig, nevezetesen Tanger, Cerita, Mazagran, a Kanári-szigetek, az ázsiai és a brazilai gyarmatok őrségei annyiba kerültek, hogy Castilia adójából még évi 100.000 aranyat kellett ráfizetni.

Ily körülmények közt, midőn 1607-ben a király minden segélyforrásból kifogyva látta magát, a királyi pénzügyi tanácsos kétségbeesésében erőly lépésre szánta el magát. Megkérdezte a teológusokat, vajon a tizenhat százalékos kamatláb megegyezik-e a katolikus dogmákkal, s mikor a bölcsek teológusok erre tagadólag feleltek: akkor a tanács elhatározta, hogy a genuai bankárok kölcsönét, melynek fedezetére az amerikai bevételek három milliónyi öszszege tizenkét évre le volt kötve, öt százalékra redukálja. Tökéltörlesztésre és kamatfizetésre ettől fogva már csak évi egy milliót rendeltek s ezzel együtt természetesen a törlesztési időt is 19 évre hosszabbították meg.

Mindezek mellett 1610-ben, midőn a Franciaországgal kitörni készülő háború fenyegetett, ismét kénytelenek voltak a három lovagrend nagymesteri méltóságából befolyó jövedelmeket évi 120.000 arany erejéig zlogalag terhelni, a miből 2.400.000 arany kölcsönt biztosítottak. S már pár hóval rá a lombardiai seregállítás újból 1.600.000 arany kölcsönt tett szükségessé.

Nem szükség külön említeni, milyen végzetes hatást gyakorolt pénzügyeinek ezen ziláltsága Spanyolország politikai befolyása fokozatos aláhanyatlására, egykor oly fontos világtörténelmi szerepének elvesztésére. Népe elszegényedéssel együtt járt műveltségbeli hátramaradása is. Erőtellenül, hatalom nélkül már a XVII-ik század végén így lett odadobva Franciaország hatalmi felsőbbségének; míg most egy nagy mérközés megint a szereplés küzdőterére szőlítja a szerencsétlen országot, hogy talán ismét századokra visszavesse fejlődésében, emelkedésében, ha a háború sorsa az ő kárára dől el. —r.

AZ ESKÜTÉRI HÍD.

Budapest főváros mesés fejlődése égető szükségé tette egybekötött azt is, hogy a Duna két partján fekvő városrészeket mennél több híd kösse össze egymással. Közülük harmincz évig a remek Lánchíd egymaga uralkodott a hatalmas folyam fölött; majd azonban aránylag rövid időközökben egymás után létesültek: a Margit-híd, a vágó-hídon aluli, meg a Margitszigeten felüli vasúti híd, az ezredévi nemzeti ünnepek alkalmára pedig a vámház melletti Ferencz József-híd. E pompás vashíddal egyidejűleg terbe vették a Belváros és a budai Tabán egybekapcsolására szolgáló eskütéri hidat is; a pályázatokat is egyszerre hirdették ki mind a kettőre; az eskütéri híd munkálatait azonban csak a jelen évi tavasz nyitásával kezdhették meg.

Most már javában dolgoznak a két átellenes híd fő alapozásán. A munkálatok akadálytalan folytatása érdekében mind a két parton hatalmas területeket kerítették be, hol csak a nagy számú munkások és szállító szekerek jár-

nak be. A mintegy 15 ezer szál drótból alkotandó kötél lágy dróttal sűrűn körültekergetve olyan vastag lesz, mint egy félméternyi átmérőjű szálfá s összesen mintegy 1680 tonnányira (33,600 mázsa) fog rúgni a súlya.

Az óriás drótkötelek párosával aláhajló ívalakban fognak a két-két hatalmas vastoronnyal koronázott pillérek közén lebegni, olyan formán, mint a Lánchíd középlánczai; két-két kötél lesz egymás fölött, melyekről szintén a Lánchídihoz hasonló tartó hevederek ereszkednek le, hogy a híd jármát tartásák, melynek erős lengését a fogja elhárítani, hogy a hevederek itt is váltakozva fognak lefogenni a felső és alsó kötélről.

A híd szélessége 16 méter lesz, melyből középpárt 10 méter kocsiút, két oldalt 3—3 méternyi szegély pedig gyalogút lesz. Teher szállító szekerek nem járhatnak rajta, de a villamos vasutat átvezetik a középpályáján. A pompásnak ígérkező híd mintegy ötödfél millió forintba fog kerülni, de aztán igazi dísz is lesz a fővárosnak nemcsak könnyeden lebegő, bár szilárd szerkezetével, hanem tornyaival és csinos hid-

mondanom, hogy ez csak a séta, utazó, lovagló, kocsiba való és házi ruhákra vonatkozik. Estélyeken, színházban, ebédekben és fogadó termekben az elsőbbség, leginkább a könnyű francia bársonyt vagy a nehéz selyem brokátot illeti, mely utóbbi kelme csakugyan remek műv mintákban kapható.

A szabást illetőleg valami lényeges változás nem állott be. A rövid derekakat csipkével és szalagokkal gazdagon díszített zubbonyok helyettesítik, melyek leginkább a szoknya színével össze férő könnyű selyemből készülnek. Nagyon csinosak a fekete csipkéből készült spanyol mantillák, melyek színházban vagy hangversenytermekben a kivágtott derekú diszruhát teljesen helyettesítik.

Kalapokról sem jót, sem pedig szépet azért nem írhatok, mivel a mostani divat emberemlékezet óta a mostani kalapokhoz hasonló izléstelen s czélszerűtlen fővegeket nem mutatott. Tányér nagyságú virágcsokrok, négyféle színű strucc-tollak és tarka fonadékú szalma, mindez egymás mellé és fölé tűzve a tavaszi és nyári kalap mintaképe. Különbösen alig hiszem, hogy e furcsa divat magát sokáig tarthassa, s így nagyon valószínű, hogy az egyedüli csinos és czélszerű kalapforma, a

AZ ESKÜTÉRI HÍD BUDAPESTEN.

hatnak-kelhetnek, meg a különféle gép-szörnyetek, szerszám- és anyag-raktárak lephetik el a nekik jutó helyeket.

Az eskütéri híd a Lánchíd és a Ferencz József-híd között csaknem közép tájon fog át-hajlani a Duna fölött, a Kerepesi-út tengelyéből a Gellért-hegy éjszaki tövé alá. Alaptervéül a kormány az esslingeni gépgyár főmérnöke, Kübler Gyula és társai által benyújtott s a pályázaton első díjat nyert tervezetet fogadta el, de saját szakemberei által tetemesen átala-kítva úgy műszaki tekintetben, valamint alak-jára nézve is, hogy tetszetősségen is méltó társa lehessen a szomszédos két pompás hídnak.

Az új híd, mivel a Duna az Eskü-tér táján van legszűkebbre összeszorítva, egyetlen hatalmas ívvel fog a folyam fölött lebegni. Ez ív nyílása 312 méternyi lesz; ezen kívül két hatalmas tartó pilléréből 21—21 méternyi két kisebb ív fog kihajlani a szárazra a két végén, szabad járást-kelést engedve az alattuk elvonuló parti séta- és kocsiúton. Ez a két mellékvívoltaképpen följáró lesz a hídra s egyszersmind elleplezője annak a két földalatti aknának, a hol a híd tartó részeinek a végei le lesznek erősítve. A tartó rész két pár óriás drótkötél lesz, öntött acéll drótszálakból szerkesztve, melyeket a rozsdásodás elhárítása ellen horgany-fehérral von-

fői építményeivel is, a melyeket a két végére a jegyosztó pénztárak elhelyezésére emelnek.

Az eskütéri híd miatt a Belváros, valamint az átellenes Tabán is igen megváltozik. A régi rozszant épületeket és szűk utcákat már is eltüntették a hidra vezető útvonalak mellé-keiről, hogy palotásorok támadjanak a helyei-ken. De megváltozik a lakosság nagy részének a szállásolása és életmódja is, mert a hegyes-halmos és tisztább levegőjű budai rész sokkal közelebb jutván a pesti oldalnak épen legfontosabb részeihez, az előkelő osztályok bizonyára nagy számmal fognak áttelepedni a Gellért- és Naphegy lejtőire, melyeken az új városrende-zési tervek szerint egész villa-város fog keletkezni, honnan az új hídon át gyalog is kényel-mesebb lesz a pesti oldallal érintkezni, mint most a két part közt járó apró gőzhajók segítségével.

PÁRISI DIVATTUDÓSÍTÁS.

A hosszú tél után hirtelen beköszöntött szép tavaszi idő erősen meglátszik a divat termékeiben. Anyagi már is bizonyos, hogy a selyemkelmét valamint a női divattermekben készült öltönyöket angol gyapot- vagy postókelmék s a «tailor made» (férfi szabó) ruhák váltották fel. Szükségtelen

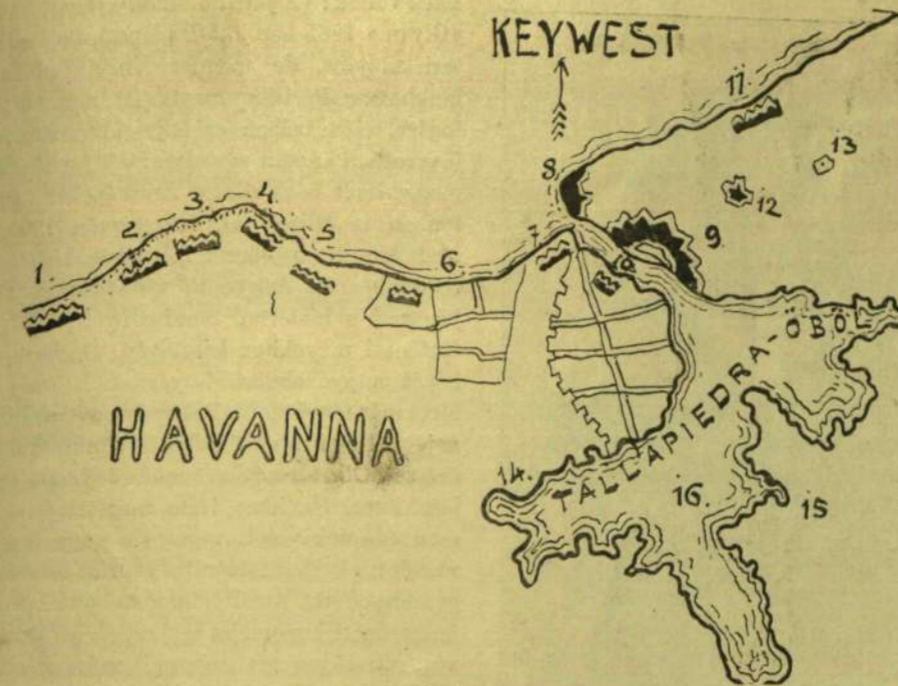
Canotier kalap ismét fölszínre jut. Napernyők, cipők és keztük a tavalyi divat szerint készülnek, esetleges változások vagy újítások a nyári idény elejére várhatók. Eddigél nagy feltűnést keltenek a zöld, piros és világos sárga bőrből készült gombos cipők hóféhér betéttel, melynek az a tulajdon-sága, hogy alig egy órai használat után az utazón porossá vagy sárosná válván, többé nem használ-ható.

Az ide mellékelten képen látható rubintvörös taf-fetas glacié-ből készült, ezüst szálakkal és szalma-sárga selyemmel hímezett öltözék, Worth párisi műterméből, keltett a minap nagy feltűnést. A zubbony szabású derekát antik ezüst és drága-kövekkel kirakott csatok és gombok díszítik. A szintén rubint piros barett formájú kalap díszes madártojjak és tavaszi virágcsokrok. Napernyő fehér selyemből, hasonló színű mousselin szegély-zettel és antik ezüst fogantyúval. A—e.

EGYVELEG.

* A kaliforniai aranybányákból fölfedeztetésük óta kiásott aranyat el lehetne helyezni egy nagy-táiban, melynek hossza 12 méter, szélessége 6 mé-ter s magassága 5¹/₂ méter lenne.

* A leghíresebb spanyol bikaviador, Guerrita, évente mintegy 150.000 forintot keres. Egyetlen bikaviadalban a fellépési díja néha 30.000 forint.

HAVANNA ERŐSSÉGEINEK TERVRAJZA.

HAVANNA ERŐSSÉGEI.

Nem könnyű dolog Havanna város erősségei-nek védelmi értékéről a valóságának megfelelő fogalmat szerezni. Ha spanyol forrásból eredő leírást olvasunk róluk, akkor «bevehetetlenek» és «meg nem közelíthetőknek» vélhetők azokat, míg némely amerikai jelentés szerint Havanna város majdnem «védtelen» és «erős-ségei értéktelenek». Azonban az eddig történetek azt bizonyítják, hogy az amerikai kormány még sem becsüli olyan kevéssé Havanna megerősít-ését, mert hadereje eddig óvatosan kerülte megtámadását. Különbösen az amerikai szakvéle-mény is elismeri ezen erősségek értékét.

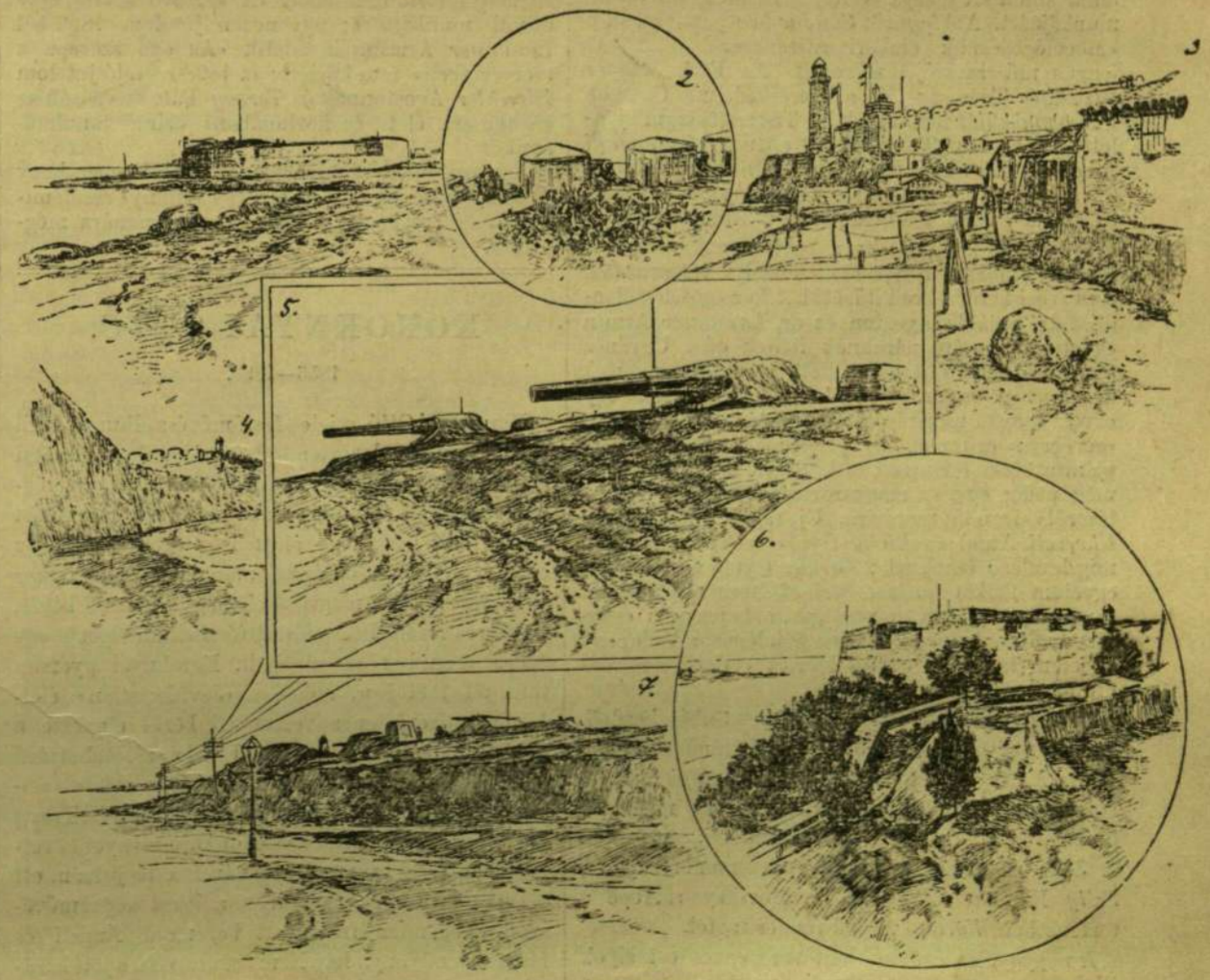
Egy ilyen hitelesnek elfogadható amerikai szakvélemény alapján ismertetjük most Ha-vanna erősségeit. Megvilágosításul az itt köz-ölt kis térképet használjuk, melyről látható, hogy Havanna város egy része a nyílt tenger partján fekszik, más része pedig — a tulajdon-képeni kikötőváros — egy igen keskeny, mint-egy 3—4 száz méter széles bejárata, az ú. n. Tallapiedra-öböl nyugati partján terül el. Ez öböl bejáratát mindkét oldalról még a közép-korból származó, hatalmas gránitfalakkal bíró erősségek védik, melyek azonban az újkori nagy ágyúk roppant lövedékeivel szemben ép-ügy elvesztették «bevehetlenségük» hírét, mint a mi elavult gellérthegyi ezitadellánk, melyet pedig földrajzi tankönyveink még 20—25 évvel ezelőtt is «bevehetetlen»-nek hirdettek.

Havanna régi erősségei közül leghíresebb az öböl bejáratánál, az Atlanti-óceánra és az öbölre tekintő Morro-kastély (Morro Castle). Térképünkön a 8. számmal jelzett helyen van. Rendkívül festőileg, egy sziklás magaslaton fekszik s hatalmas falával az egész öbölön ural-kodik. Valamikor, korának leghatalmasabb ágyúival gazdagon fölfegyverezve, dacolhatott volna a világ bármelyik hajóhadával, de most, régi ágyútól megfosztva, csak a korábbi idők elmúlt hatalmát hirdeti s kazamátáit már rég-óta csak börtönnek s kaszárnyának használják; a sziklahegy egyszersmind a nagy világítótorony alapzatául szolgál, mely az erősség tenger felőli oldalán emelkedik. Igaz, hogy az utóbbi időkben siettek néhány újszerkezetű ágyúval is fölfegy-vezetni a Morro-kastélyt s falaira 3 darab 20 centiméteres Armstrong-ágyút s 10 db. 15—20 centiméteres régiek hátultöltőt állítottak, de ezekkel bizony a Morro-kastély egyetlenegy nagyobb amerikai hajó ellen sem tudná ma-gát soká tartani.

A Morro-kastélylyal szemközt, az öböl nyugati partján (7. sz.) van a La Punta erőd. Ennek néhány 40 centiméteres előtöltő régi ágyúja van, melyek ma már mítsem érnek. Innen kissé délre, a 10. sz.-nál egy kisebb ágyúkkal fölsze-relt új űteget emeltek. Odább az öböl jobb part-ján, a Morro-kastélytól délre (9. sz.) fekszik Havanna másik híres középkori erőssége, a Cabanas-vár. Roppant falain valamikor százá-val voltak elhelyezve az ágyúk, de ma csak a pusztulás képét mutatja s mint börtön és a kivégzések színhelye a kubaiak előtt rendkívül

rosz hírű. Falai között sok ezer kubait végez-tek ki. Ma nincs egyéb fölfegyverzése, mint egy űteg üdvözölőágyúja s még néhány közönsé-ges tábóri ágyúja esetleges szárazföldi támadás ellen. Ezek volnának Havannának régi erős-ségei, melyek valaha méltán megérdemelték a «bevehetetlen» nevet, de ma, mint láttuk, volta-képen hasznavehetetlenek.

Az utolsó két év alatt azonban a spanyol kor-mány nagy erőfeszítéseket tett, hogy Havannát újabb fölszerelésű védművekkel is ellássa. Ezek mindannyian az öbölön kívül, a bejárattól nyu-gatra és keletre, a tengerparton fekszenek. A La Punta erődötől nyugatra a tengerparton az erős-ségek egész lényegét emelték s a legjobb Krupp- és Armstrong-féle ágyúkkal szerelték föl. Az 1., 2., 4. sz. űtegekben összesen 2 db. 15., 2 db. 20., 4 db. 23., 4 db. 25 és 3 db. 30 centim-éteres óriás ágyú van elhelyezve. A 3. sz. erős-ségben 4 db. 20 centiméteres hátultöltő mozsár-ágyú, a 6. sz. űtegen pedig csak néhány darab ócska ágyú van. Legerősebb a láncolatban az 5. sz. Santa Clara nevű erősség, közel a ki-kötő bejáratához, melyben 3 db. 23 centimé-teres s 2 db. 30 centiméteres pompás Krupp-ágyú van elhelyezve s ezeken kívül van ott még

HAVANNA ERŐSSÉGEI.

1. La Punta erősség. 2. A Morro-kastély ágyú. 3. A Morro-kastély. 4. A Cabanas-erősség falai. 5. A Playa del Chivo ágyútege. 6. A Cabanas-erősség. 7. A Santa-Clara erősség.

2 db. gyorstűzelő kisebb kaliberű ágyú s még néhány tábóri ágyú.

A kikötő jobb partján hatalmas erősség 6 db. 15 (11. sz.) Playa del Chivo nevű erősség 6 db. 15 és 20 centiméteres s 2 db. 30 centiméteres ágyú-val s a (12. sz.) San Diego erősség 4 db. 15—20 centiméteres és 2 db. 30 centiméteres Krupp-ágyúval. A 13. sz. erősségben ismét 4 db. 8 centi-méteres hátultöltő mozsárágyú van; a 14. sz. az arzenál s a 15. sz. a löszraktárak helyisége.

Ezen partmenti űtegek kétségkívül igen erős hajóhad bombázásának is sikerrel tudnának el-entállni, annál is inkább, mert a szárazföldön elhelyezett ágyúkkal nagy távolságra fekvő cél-pontokra sokkal biztosabban lehet löni, mint a hajókon levő ágyúkkal. A hajó ugyanis, ha a legnyugodtabb tengervízben áll is, azért folyton ide-oda ingog, mozog s ez az ingás átmege az ágyúkra és a célzást rendkívül megnehezíti. A tüzerek ugyan lehetőleg pontosan számba-veszik az ingás nagyságát s a célzást a szerint intézik; de mégis nehéz a célzt pontosan eltalálni s a célzási hiba a távolsággal csak növekszik. Ezért szakértők azt mondják, hogy egy parti ágyú felér négy hajóágyúval s az olyan hajók, melyek páncélja nem ad biztos oltalmat a parti űtegek golyói ellen, óvakodnak is ezek lőtá-volába közeledni.

Másrészt azonban a parti űtegeknek a hajók-kal szemben meg van az a hátrányuk, hogy míg a hajók lassan folyton odább mozoghat-nak s így nem szolgálnak állandó célpontul: addig a parti űtegek egy helyben maradnak s a hajók ágyúinak állandó célpontjai. Különb-ösen a pár évvel ezelőtt lefolyt braziliai forradalom alkalmával bebizonyult, hogy a gyorsan haladó hadihajók a rájuk lövöldöző parti űtegek lövéseit szerencsésen kikerülhetik. Egyáltalában nem volna tehát lehetetlen, hogy ha az amerikai flotta támadása esetén, sikerülne legalább né-hány hajónak az öbölbe bejutnia: akkor a Morro-kastély és a Cabanas erőd ágyúi már nem sok kárt tehetnének bennük s a város tel-jesen az ellenséges ágyúk hatalmába kerülne. Ez ellen az eshetőség ellen erős védelmül szolgálnak ugyan az öböl bejáratába lerakott akná-k és torpedók, de állítólag az amerikai kéme-k ezek elhelyezését jól ismerik s akkor a hajók eme veszedelmeket is — főként az est homályában — kikerülhetik, a mint hogy pár napja a manilla-i tengeri harcban is az amerikai hadihajók az öbölben lerakott aknákat ügyesen kikerülve, minden baj nélkül bejutottak az öbölbe.

De van a havannai újabb erősségeknek még egy nagy hibájuk, az, hogy igen gyorsan, hamarjában készültek s mint a Playa del Chivo képe is mutatja, csak gyöngén vannak ellátva széles, alacsony védősáncokkal, úgy, hogy a közelben partra szálló ellenség a hajók védelme alatt hátulról könnyen hatalmába kerithetné őket s akkor a város is kénytelen volna magát megadni.

K. B.

AZ AKADÉMIA NAGYHETE.

A magyar tud. akadémia nagygyűlése május 3-án délután kezdődött s 8-ikán, vasárnap délelőtt az ünnepélyes közgyűléssel ér véget. A nagygyűlésre, mely báró Eötvös Loránd elnöksége alatt folyt le, a vidékről is számos tag érkezett.

Az osztályok tanácskozása. Május 3-ikán d. u. 5 órákor az akadémia három osztálya tartotta meg külön a maga tanácskozását, s megállapították a nagygyűlés elé terjesztendőket a jutalmakról, pályázatokról és tagajánlásokról. Minden osztály bizottsági tagokat is jelölt ki a Magyar Nyelv Szótárának szerkesztéséhez. Az új Szótár a kormány támogatásával készül.

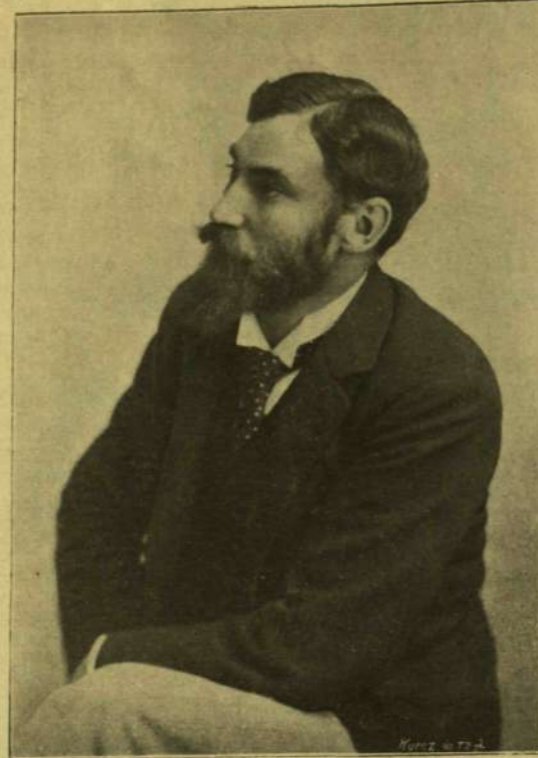
Az első osztály (szépirodalom, nyelvészet) Jókai Mór elnöklete alatt tanácskozott. Először a pályázatok sorsát döntötték el a bírák jelentése alapján. A nyelvészeti munkára kitűzött *Sámuel-díjat* kiadja Erdélyi Lajosnak «az összetett mondatokról» irt értekezéseért, míg Horger Antalnak «Ráskai Lea nyelvjárás» című dolgozatát díszdíjrel említték. — A *Bulyovszky-díjat* nem adják ki. — A *Marczibányi-díjat* kiadja az I. számú műnek, a mely a magyar szórend történeti változásaival foglalkozik. — Az *Ipolyi*-alapítványból járó 1000 frtot gróf Zrinyi Miklóssal «Szigeti veszedelmének» új kiadására fordítják *Széchy* Károlynak reá vonatkozó tanulmányával és jegyzetével. Osztályelnökeknek Szász Károlyt választották. Az új tagül ajánlottak közül az osztály a következőket terjesztette a nagygyűlés elé megválasztásra: Rendes tagnak Bartal Antalt 29 szavazattal, levelező tagnak Gyomlay Gyulát 29 szavazattal és kültagnak Kont Ignácot 25 szavazattal.

A második osztály (történelem, bölcsészet) értekezletén Pauler Gyula elnökölt, kit újra megválasztottak osztályelnöknek. Az akadémia nagy díjának oda ítélese ezen az osztályon volt most, de az utóbbi években megjelent bölcsészeti munkák közül erre egyet sem találtak érdemesnek. A Marczibányi-méltajutalmat Pekár Károly löcsei tanár nyerte el «Positiv aesthetika» című munkájával. A *Szekő-féle* 100 aranyas jutalmat Nagy Ferenc egyetemi tanár kapta «A magyar váltóégy kézikönyve» című munkájáért. A *Vigyázó Sándor-féle* jutalomban a «Megelődésünk emberi szerenésünk talphőve» jellegű mű szerzője részesült. Az Első Magyar Biztosító Társaság és a Kereskedelmi Csarnok *Székely-díját* nem adják ki. Tiszteleti tagul ajánlotta az osztály 35 szóval 10 ellen gróf Apponyi Albertet. Levelező tagul gróf Andrássy Gyulát 32 szóval 11 ellen. Rendes tagnak Mátyas Flóriánt 37 szóval 7 ellen. Kültagul Kresek Konstantint.

A harmadik osztály (természettudomány, matematika) elnököltnél ismét Than Károlyt választották. Az orvosi kérdésekre kitűzött két *Rössay-féle* pályadíjat dr. *Székely* Ágoston és dr. *Landauer* Armin egyetemi magántanároknak ítélték oda. Ugyanez alapról leendő díjazás mellett megbízást nyertek dr. *Terry* és dr. *Hirschler* magántanároknak egy orvosi munka megírására: «a sok szerepe az anyagcserében» czimvel. Új pályázatképpen az osztály ajánlta 3000 forintnak a kitűzését a Fáy-alapból, még pedig egy, «a magyarországi vizintak fejlesztéséről» irandó munkára. Új tagul kijelöltettek *Khernal* Antal és *Klein* Gyula rendes tagoknak, míg levelező tagoknak: *Farkas* Gyula a kolozsvári egyetem fizikai tanára, *Steindl* Imre műegyetemi tanár, *Apáthy* István zoológus, a kolozsvári egyetem tudora, *Jendrassik* Ernő fiziológus, a budapesti egyetem tanára és *Staub* Móríz budapesti mintagimnáziumi tanár.

A nagygyűlés első napja. Május 3-ikán kezdtek meg a nagygyűlést báró Eötvös Loránd elnöklete alatt. A nagygyűlés először is a Vasárnapi díszülés sorrendjét állapította meg: 1. Elnöki megnyitó beszéd, báró Eötvös Loránd akadémiai elnökötől. 2. Jelentés az akadémia 1897. évi munkásságáról, *Szily* Kálmán főtisztartól. 3. Boesky szerepe a történelemben, *Károlyi* Árpád rendes tagtól.

A nagygyűlés ezután döntött az egyes osztályok által előterjesztett pályázati jelentéseket fölött, s elfogadta az osztályok jelentéseit. A *Bulyovszky*-alapból (utólagos jutalmazás) *Gyulai Pál* költeményét jutalmazták (400 frt). A *Péczely*-alap kamatait (1000 frt) *Herczeg* Ferencnek «Szabos házasa-

Erdélyi fonyképe után. KOROKNYAI OTTÓ.

sága» című regényének ítélték oda. Mindkét jutalom már megjelent műveket illet. A *Marczibányi-féle* nyelvtudományi pályázat 40 aranyát a «Magyar szórend történeti változásai» című munkának ítélték oda, a melynek szerzőjeül a jelölés levélből *Molecz* Béla szentesi főgimnázium tanár tünt ki. A *Flór*-alap 400 frtját *Komáromy* Andrásnak a «Szabad hajduság történetének» levéltári kutatására adták ki. A *Rökke*-Széchy-alap 500 forintját *Bubics* Zsigmond püspöknek «Mars Hungaricusának» kiadására. A *Förster*-Széchy-alap 675 forintját *Széchény* Gyulának a pápai levéltárban teendő kutatásokra. Az I. magyar általános biztosító társaság jutalmából (500 frt) *György* Aladár bízták meg «A munkásvédelem és munkásbiztosítás» című munka megírására. Az ifj. *Bojár*-*Vigyázó* Sándor-jutalmat (600 frt) «Az 1222-iki aranybulla» című műnek ítélték, a melynek szerzője, a felbontott levél szerint, *Ferdinándy* Géza dr. A *Tomory*-jutalom (100 frt) fejében megbízták *Beke* Manótt «A lineal-differenciál egyenletek elméletei» című munka megírására. *Székely* Béla gróf adományából (200 arany) megbízták *Szóbányi* Gyula polgári iskolai tanárt a Duna balparti folyók geográfiai tanulmányozásával. A *Rössay*-jutalmat (1894-ből) *Székely* Ágostonnak adták «A vérsavó terápia» című munkájáért; ugyanezen jutalom 1896-ból *Landauer* Arminnak adatik «Az epe szerepe a szervezetben» munkájáért; az 1898-ra való jutalom *Hirschler* Ágostonnak és *Terry* Pálnak «A sok az anyagcseré élet- és kórtanában» című tanulmányukért.

A nagygyűlés végül abban állapodott meg, hogy *Pulszky* Ferenc és *Volf* György elhunyt akadémikusoknak arzékepeit a képes terem számára megfesteti.

KOROKNYAI OTTÓ.

1856—1898.

Koroknyai Ottó, a jeles festőművész elhunyt április 27-ikén este Budapesten, 42 éves korában. Barátai már régen tudták, hogy a derék ember nagy betegséggel szenvedett, melyre hiába keresett gyógyulást Olaszország szép ege alatt is. Gégesorvadása az ezredévi kiállítás bezárása után kezdődött, mikor a kormány által megvásárolt nagy történelmi képét, («Mátyas király Bécs előtt») részben átírtotta egy hideg terebben és meghűlt. Koroknyai gyorsan tünt föl 1886-ban, mikor a «Javíthatatlan» életképével tizenkilenc versenyző közül elnyerte a 6000 frankos Munkácsy-díjat. Ezzel a szép tehetségtű fiatal ember Párisba ment s Munkácsy oldala mellett tanult tovább. Koroknyai (esaládi nevén Trost) Budapesten született, de családi körülményei következtében fiatal gyermek korában Bécsbe jutván, ott végezte be iskoláit. 1871-ben a bécsi képzőművészeti akadémia iratkozott be, majd Angeli és Makart tanítványja lett. Nem sokára vissza jött hazájába, és Baranyában, Bácsmezgyében, Somogyban töltött hosszabb időt, s itt ismerkedett meg a magyar néppel. Sok arzékepet festett ekkor, de ekkor festette jó magyar zamatu első életképeit is.

Ezek voltak: «A javíthatatlan.» «Hogy megnőttél.» «Olyan.» 1885-ben jött Budapestre a Benzur mesteriskolájába, de megnyerve a Munkácsy-díjat, csakhamar Párisba utazott. Itt finomult ízlése, felfogása, előadásában erőteljesebb vált. A francia fővárosban készült egy drámai tárgyú életképe: «A meggyilkolt háza előtt.» Arzékepeket a párisi Szalonban is állított ki. Hazatérévén 1891-ben, egy évet Alesonthon, József főherczeg birtokán töltött. Szorgalmasan dolgozott, vázlatokat csinált, arzékepezt s történelmi tanulmányokat tett, nagyobb történelmi művekhez készült. De csak egy nagy képet a győzelmes Mátyásnak Bécsbe vonulását birta már megfesteni. Betegségére enyhülést keresni nevével, Kotsi-Horváth Jolán festőművésznővel, tavaly ősszel Olaszországba ment, de csak betegben jött vissza. Szelleme, teste megtört, és a halál sok szenvedésnek vetett véget, de nagy becsúgyat is ragadott el. Temetéséről a képzőművészeti társulat gondoskodott. Április 30-ikán tették sírba megkoszorúzott koporsóját a kerepesi-uti temetőben. A végtszességen valamennyi művésztestület képviseltette magát, ott volt azokvivil a budapesti művészkolónia valamennyi tagja. A gyászszertartás után Hoek János, mint a Nemzet Szalon alelnöke, az elhunyt pályatársai nevében mondott búcsu-beszédet.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Újabb költemények. *Irta Felszeghy* Dezső. *Kolozsvár 1898*. Ha jól emlékszem, talán egy évvel sem több, hogy szerző első verskötetét közrebocsátotta, s most egy újabb tíz ives kötettel tesz bizonyosságot termékenységéről. A termékenység csak akkor érdem, ha a költő igazán érdemes munkát végez, különben inkább hibának kell tekintenünk. A hivatlanok minél kevesebbet döngöcsélnék, annál jobb, sőt ha végkép elműlnének, azzal tennének legjobbat szolgálatot magunknak és az irodalomnak. Felszeghy Dezső nem hivatalan versel, ha nem mondhatók is kiváló tehetségnek. Van költői hajlama, költői érzéke, meg tudja választani, hogy érzéseinek hullámzásából s eszmélnéki lelke szemléletéből mi alkalmas rá, hogy egy költemény magvált szolgáljon. Költeményeiből ritkán hiányzik ez az egészséges mag, de a kialakításban, formában, öntésben kevésbé szerencsés. Dereng előtte egy-egy kép, nagyjából meg is rajzolja: de a körvonalak elmosdottak, bizonytalanok, s az egész inkább csak vázlat hatását teszi rák.

A kötet két részre oszlik: az első, nagyobb fele, «Lirai dalok, románcok» cím alatt tisztán alanyi költeményeket tartalmaz, a második rész «Történetek» felirattal, nyolc kis elbeszélő költemény.

Az első ciklus sokkal sikerültebb, már az ajánlás jól megíti az alaphangot:

Mint holdvilág méla tájon,
Mosolygott rám ifjuságom.

Úgy, miként a szálló fecske,
Vágyam az eget kereste;

És született a sok nóta:
Örömről s bírói dalolva.

Tűnnek évek . . . messze, messze;
Borult a hold, több az este.

Mint a virág ősi tájon,
Hervadoz már ifjuságom,

Csak egy maradt hí azóta:
Csak az a sok fájó nóta.

É k is előhangot általános jellemzésül közöljük. Ha apróra vesszük, elemezzük e költeményt, bizony találunk benne elég fogynakozást, halmozást s nem egészen öszillő hasonlatokat; de költői szépségek is csilannak ki belőle, s az egészen erős költői hangulat ömlik el. A «Történetek» nem sokat érnek, sem mesét alakítani, sem elbeszélni nem tud, a ballada rohamosságát pedig zavarossággal helyettesíti. Felszeghy Dezső nyelve, verselése elég jó, de feltűnő feltoklás is látnék. Olykor ilyen germanizmusokra vetemedik:

«Hattyú-kebel dobogása
Lesz ma általverve,
«Karom által lettek lesujtva».

A kötetből álljon itt mutatványul a következő költemény:

Tudom . . .

Tudom: lassan elhal reményem,
Lankad a vágy s érzés vele;
Mint a hogy hideg ősi szélben
Lel hull a fának levele.

De hiszem: feltamadunk újra,
Nem főd örökre sirhalom;
Új életnek kezdődik útja:
Egy szebb, ragyogóbb csillagon.

Csak meg lesz-e ott az álom,
Mely itt a földön ringatott?
Mindazt a vágyat föltálmom,
A mikit szivem itt hagyott?

Lesznek-e kéjes hevülések,
A lánynak meleg csókja még?
Vagy hidegek a csillaglángok,
S multat nem ismer el az ég?!

Oh, nem! A lélek halhatatlan —
S a szív, a lélek — jobbfele;
Mi jó volt itt lenn anyagomban:
Fenn is jónak kell lennie!

A Budapesti Szemle májusi kötetét is a szokott gazdag tartalommal látta el Gyulai Pál szerkesztő.

Első közleménye a mostani világ-eseményekben nyújt tájékoztatást, *Vámbéry* Armjn tollából közölve «Nyugati vetélytársak keleti Ázsiában» cizmen tanulmányt arról a nagy hatalmi versenyről, melynek célja Khina felosztása. *Vámbéry*nál alig ismeri valaki jobban az ázsiai állapotokat, s ő volt az első, ki irataiban, felolvasásaiban évizdek előtt figyelmezette Angliát arra a veszélyre, mely az orosz hatalom részéről fenyegeti. Most is azt mondja, hogy Anglia minden hibája és tévedése mellett a leghivobb képviselője a XIX. század tőrekvésének és céljainak, az angol nép szellemében érvényesül legjobban modern világnézetünk. Hasonlóképen alkalomszerűt és bennünk égető úgy természetéhez és politikai fontosságának jelentőségét és valószínűsítitja meg ifj. *Náray* Lajos «Az alföldi munkáskérdés» cizmen az új munkástörvény intézkedéseivel kapcsolatban. Tanulmányos fejtetéseit s füzeten végződnök. *Berzeviczy* Albert «Itália» cizmen adja uti rajzait és benyomásait. A most megjelent harmadik közleményben Veronáról, történetéről és kultúrájáról ír. A szépirodalmi közlemények közt találjuk egy újabban feltűnt fiatal poéta, *Vétesei* Jenő (Vétesei Arnold irótlársunk fia) költői beszélyét, — «Tarnóczyné», — mely a Kiszfaludy-Társaság pályázatán díszdíjrel aratott. Az «Oththon» angol regény folytatása van mellette. *Mahler* Ede «A régi nyelvi naptárakból» közöl sok új adatot, melyek egy régi kultúra fejlődésének tiszteletré méltó nyomdokait mutatják. A könyvismertető «Ertesztő» rovat *Timir* Szaniszló «Selyem és rongy» regényével, *Hegegy* Mártonnak az 1848—1849-iki 3-dik zászlaj történetéről szóló könyvével, dr. *Sylvesternek* a paraszt szocializmusról irt rőpiratával foglalkozik. A «Budapesti Szemle» előfizetési ára egy évre 12 frt, félévre 6 frt.

Egiptom művészete czimvel 488 lapra terjedő nagy munkát irt és tett közzé a napokban *Kőrösi* László, ismert tanár és szerkesztő. A nagy 8-adrét alakú s 250 rajzzal élnékített munka első kötet az «Egyetemes művészettörténet» című nagyobb válogatásnak. A szerző nagy művészet számos forrásmunkából merítette a dús bőségű anyagot, melyet a következő tíz fejezetben tárgyal: I. Nilus, II. Kápton, III. Fáraók, IV. Szentírás, V. Építés, VI. Képfaragás, VII. Képirás, VIII. Műipar, IX. Zene, X. Irodalom. Az első négy fejezet, mint a czimekből látható, földrajzi, történelmi és társadalmi (valási) képet rajzol Egyiptomról, úgy tüntetvén föl az óségi országot, mint minden mai műveltség eredeti bölcsőjét. A többi hat fejezet aztán már egészen a művészeteknek van szentelve, melyeket érdekes képeknek egész hosszú sorozatában és költői mutatványokban is szemléltet a szorgalmas író, kinek avatottságát nem kevés fokozza az, hogy Egyiptom szemlélyes tapasztalásból is jól ismeri. Az érdekes munka díszes kiállításban s *Wodiáner* F. és *Fiai* bizományában jelent meg. Ára 5 frt.

Régi magyar könyvtár, szerkeszti *Heinrich* Gusztáv. A Franklin-Társulat e legújabb vállalat a régi magyar irodalom és nyelvelmek tárháának ajánlkozik. Most megjelent 5-ik füzetében közli a világirodalom egyik legelterjedtebb könyvét, mely annyi feldolgozásban jutott különböző nemzetek nyelvélre, az óségi időkől származó «Hét bölcs mestert». Ez magyar fordításban «*Ponciánus Históriaja*» cizmen 1573-ban jelent meg Bécsben. Már csak egy példányt ismerünk ebből.

Heinrich Gusztáv méltó munkával rendezte saját alá az új kiadást. Hozzá terjedelmese bevezetést esjtolt, melyben eredetét, számos változatait és fordításait tárgyalja; a magyar szöveget pedig pontosan összevetette a latin eredetivel és nagy számú jegyzetekben kiemeli az eltérő vagy egyéb tekintetben jellemző helyeket. A függelék érdekes adatokat tartal-

maz a magyar fordítás és fordító jellemzéséhez és utal saját nép- és műköltőzetünknél azon termékeire, melyek a nagyhatalú forrásokból származnak. A 231 lapot betöltő kötet ára 1 frt.

A budapesti kir. ítélőtábla fölvizsgáló tanácsainak elvi jelentőségű határozatai. Összegyűjtötte dr. *Térffy* Gyula, budapesti kir. törvénytészki bíró. I. kötet. Kiadja a Franklin-Társulat. Terjedelme 43 iv, ára vászonkötésben 5 frt. A bírósági gyakorlatnak, mint jogunk egyik főforrásának minél teljesebb ismerete nemcsak a jogszolgáltató és jogkereső közönségnek válik hasznára, hanem a bírói ítélkezés egyöntetőségét is előmozdítja. Különösen új törvény életbélételekor fontos annak megismerése, miképen érvényesülnek a bírói gyakorlatban az új törvény szabályai. Az ugyancsak a Franklin-Társulat kiadásában megjelent *Fabiny*-féle kuriai gyűjtemény mellé hűzágptóló vállalatok sorakozik ez a jelen gyűjtemény. A vasok kötet a budapesti kir. táblának 1895., 1896. évben és az 1897. év első felében hozott határozatai közül 386-ot tartalmaz teljes szöveggel, a benne kifejezésre jutó jogszabály szabatos feltűntetésével. A gyűjtemény későbbi kötetei a vidéki kir. táblák határozatait is fel fogják ölelni.

«*Műcsarnok*» cizmvel az Országos Képzőművészeti Társulat havi folyóiratot ad ki, a mely négy oldalyi terjedelemben május elseje óta jelenik meg dr. *Ambrozovics* Dezső társulati titkárszerkesztésében. A «*Műcsarnok*» hivatalos lapja lesz a társulatnak és közölni fogja az összes társulatra vonatkozó, továbbá a festőket és szobrászokat érdeklő külföldi és hazai művészeti híreket tárgyalogosan. Egyelőre havonként egyszer jelenik meg, s ingyen megküldik a társulati tagoknak, a hivataloknak s mindazoknak, a kik a művészet iránt érdeklődnek s levélben megkeresik a szerkesztőset. Az első szám most jelent meg.

Magyar írók élete és munkái. *Szimonyi* József kir. tanácsos életrajti nagy művéből megjelent a 49-ik füzet, vagyis a VI. kötet 3-ik füzete. Ennek legnagyobb részét a Kis-ek foglalják el, kik 96-an sorakoznak egymás után. A füzet legkimagaslóbb írói azonban a Kiszfaludy. Érdekes Klapka tábornok édesatyjának, Klapka József temesvári polgármester és nyomdajaladonos életrajza, ki szintén irogatott némélt. A füzet a *Kis* és *Klavuz* nevek közé eső 162 írónak életrajzát foglalja magában. Az eddig megjelent 49 füzeten 10,693 írónak életrajza s munkáinak jegyzéke van felsorolva. A munka Hornyánszky Viktor könyvkereskedő kiadásában jelenik meg és egyes füzet ára 50 krajczár.

Magyar opera Berlinben. Gróf *Zichy* Gézának «*Alár*» operáját, melyet Vilmos császár a mult ószón látott a magyar operaszínházban, e hó 3-án a berlini udvari operában is előadták, pazar kiállítással. A színház interdanterájja a szerzőt is meghívta az előadásra s jelen is volt. A német császár az egész udvarral element, valamint berlini nagykövetségünk, Szőgyény-Marich László családjával. A dalnivet kitánókn adták elő s a magyar jelműzek festői szép képet nyújtottak. A szerzőt minden egyes felvonás után többször kihívták. Az első felvonás után a császár *Zichy* gróftól páholyába kérette és meleg szavakban fejezte ki elismerését és melegegészt.

Vigszínház. Mulattató a német bohózat, melyet április 29-én adtak először a Vigszínházban «*Mozgó fényképek*» cizmen. Irták *Blumenthal* Oszkár és *Kadelberg* Gusztáv, magyarosította *Heltai* Jenő, a ki a berlini vonatkozásokat is helybelire változtattatta. A Vigszínház pedig nagy gondot és ízlést fordít az előadásokra.

A «*Mozgó fényképek*» nem más, mint cynematograf, Edison találmánya. Ez egy szempillantásban nemcsak lefényképez akármit, hanem az egész jelenetet mozgósítja és láthatóvá teszi, hogy mi történt, hogyan történt, még pedig a mozdulatok tovább fejlődésével. Kapor Kálmán felesége a budapesti látvalók közt így látja meg egy cynematograf panorámában, hogy a férje *Siófok*on, a parkban együtt időz magánosan egy fiatal hölgygel, még meg is öleli. Kaporné, anyja és a hozzá tartozók ezt a látványt a színpad nézőteréről szemlélik, mert a mozgó fényképek a színpadi függöny helyén kifeszített fehér lepelon jelennek meg. Ez a jelenet tehát a közönség közt játszik, de othon a családi körben következhet aztán a zivatár. Kapor Kálmán a panoráma tulajdonosát ráveszi, hogy a kép helyett más alakokkal csináltasson újat, a mi meg is történik, ugyanabban a helyzetben más ember fényképeznek le, de ennek is ugyanaz a családi jelenete lesz a feleségével, mint Kapornak. Végre az egész dolgot eltussolják. A bonyodalom sok jó ötlettel van megírva, a néző nevet a bohóság lényezetét s tapsol a játszóknak, *Edison* találmánya. Ez egy szempillantásban nemcsak lefényképez akármit, hanem az egész jelenetet mozgósítja és láthatóvá teszi, hogy mi történt, hogyan történt, még pedig a mozdulatok tovább fejlődésével. Kapor Kálmán felesége a budapesti látvalók közt így látja meg egy cynematograf panorámában, hogy a férje *Siófok*on, a parkban együtt időz magánosan egy fiatal hölgygel, még meg is öleli. Kaporné, anyja és a hozzá tartozók ezt a látványt a színpad nézőteréről szemlélik, mert a mozgó fényképek a színpadi függöny helyén kifeszített fehér lepelon jelennek meg. Ez a jelenet tehát a közönség közt játszik, de othon a családi körben következhet aztán a zivatár. Kapor Kálmán a panoráma tulajdonosát ráveszi, hogy a kép helyett más alakokkal csináltasson újat, a mi meg is történik, ugyanabban a helyzetben más ember fényképeznek le, de ennek is ugyanaz a családi jelenete lesz a feleségével, mint Kapornak. Végre az egész dolgot eltussolják. A bonyodalom sok jó ötlettel van megírva, a néző nevet a bohóság lényezetét s tapsol a játszóknak, *Edison* találmánya. Ez egy szempillantásban nemcsak lefényképez akármit, hanem az egész jelenetet mozgósítja és láthatóvá teszi, hogy mi történt, hogyan történt, még pedig a mozdulatok tovább fejlődésével. Kapor Kálmán felesége a budapesti látvalók közt így látja meg egy cynematograf panorámában, hogy a férje *Siófok*on, a parkban együtt időz magánosan egy fiatal hölgygel, még meg is öleli. Kaporné, anyja és a hozzá tartozók ezt a látványt a színpad nézőteréről szemlélik, mert a mozgó fényképek a színpadi függöny helyén kifeszített fehér lepelon jelennek meg. Ez a jelenet tehát a közönség közt játszik, de othon a családi körben következhet aztán a zivatár. Kapor Kálmán a panoráma tulajdonosát ráveszi, hogy a kép helyett más alakokkal csináltasson újat, a mi meg is történik, ugyanabban a helyzetben más ember fényképeznek le, de ennek is ugyanaz a családi jelenete lesz a feleségével, mint Kapornak. Végre az egész dolgot eltussolják. A bonyodalom sok jó ötlettel van megírva, a néző nevet a bohóság lényezetét s tapsol a játszóknak, *Edison* találmánya. Ez egy szempillantásban nemcsak lefényképez akármit, hanem az egész jelenetet mozgósítja és láthatóvá teszi, hogy mi történt, hogyan történt, még pedig a mozdulatok tovább fejlődésével. Kapor Kálmán felesége a budapesti látvalók közt így látja meg egy cynematograf panorámában, hogy a férje *Siófok*on, a parkban együtt időz magánosan egy fiatal hölgygel, még meg is öleli. Kaporné, anyja és a hozzá tartozók ezt a látványt a színpad nézőteréről szemlélik, mert a mozgó fényképek a színpadi függöny helyén kifeszített fehér lepelon jelennek meg. Ez a jelenet tehát a közönség közt játszik, de othon a családi körben következhet aztán a zivatár. Kapor Kálmán a panoráma tulajdonosát ráveszi, hogy a kép helyett más alakokkal csináltasson újat, a mi meg is történik, ugyanabban a helyzetben más ember fényképeznek le, de ennek is ugyanaz a családi jelenete lesz a feleségével, mint Kapornak. Végre az egész dolgot eltussolják. A bonyodalom sok jó ötlettel van megírva, a néző nevet a bohóság lényezetét s tapsol a játszóknak, *Edison* találmánya. Ez egy szempillantásban nemcsak lefényképez akármit, hanem az egész jelenetet mozgósítja és láthatóvá teszi, hogy mi történt, hogyan történt, még pedig a mozdulatok tovább fejlődésével. Kapor Kálmán felesége a budapesti látvalók közt így látja meg egy cynematograf panorámában, hogy a férje *Siófok*on, a parkban együtt időz magánosan egy fiatal hölgygel, még meg is öleli. Kaporné, anyja és a hozzá tartozók ezt a látványt a színpad nézőteréről szemlélik, mert a mozgó fényképek a színpadi függöny helyén kifeszített fehér lepelon jelennek meg. Ez a jelenet tehát a közönség közt játszik, de othon a családi körben következhet aztán a zivatár. Kapor Kálmán a panoráma tulajdonosát ráveszi, hogy a kép helyett más alakokkal csináltasson újat, a mi meg is történik, ugyanabban a helyzetben más ember fényképeznek le, de ennek is ugyanaz a családi jelenete lesz a feleségével, mint Kapornak. Végre az egész dolgot eltussolják. A bonyodalom sok jó ötlettel van megírva, a néző nevet a bohóság lényezetét s tapsol a játszóknak, *Edison* találmánya. Ez egy szempillantásban nemcsak lefényképez akármit, hanem az egész jelenetet mozgósítja és láthatóvá teszi, hogy mi történt, hogyan történt, még pedig a mozdulatok tovább fejlődésével. Kapor Kálmán felesége a budapesti látvalók közt így látja meg egy cynematograf panorámában, hogy a férje *Siófok*on, a parkban együtt időz magánosan egy fiatal hölgygel, még meg is öleli. Kaporné, anyja és a hozzá tartozók ezt a látványt a színpad nézőteréről szemlélik, mert a mozgó fényképek a színpadi függöny helyén kifeszített fehér lepelon jelennek meg. Ez a jelenet tehát a közönség közt játszik, de othon a családi körben következhet aztán a zivatár. Kapor Kálmán a panoráma tulajdonosát ráveszi, hogy a kép helyett más alakokkal csináltasson újat, a mi meg is történik, ugyanabban a helyzetben más ember fényképeznek le, de ennek is ugyanaz a családi jelenete lesz a feleségével, mint Kapornak. Végre az egész dolgot eltussolják. A bonyodalom sok jó ötlettel van megírva, a néző nevet a bohóság lényezetét s tapsol a játszóknak, *Edison* találmánya. Ez egy szempillantásban nemcsak lefényképez akármit, hanem az egész jelenetet mozgósítja és láthatóvá teszi, hogy mi történt, hogyan történt, még pedig a mozdulatok tovább fejlődésével. Kapor Kálmán felesége a budapesti látvalók közt így látja meg egy cynematograf panorámában, hogy a férje *Siófok*on, a parkban együtt időz magánosan egy fiatal hölgygel, még meg is öleli. Kaporné, anyja és a hozzá tartozók ezt a látványt a színpad nézőteréről szemlélik, mert a mozgó fényképek a színpadi függöny helyén kifeszített fehér lepelon jelennek meg. Ez a jelenet tehát a közönség közt játszik, de othon a családi körben következhet aztán a zivatár. Kapor Kálmán a panoráma tulajdonosát ráveszi, hogy a kép helyett más alakokkal csináltasson újat, a mi meg is történik, ugyanabban a helyzetben más ember fényképeznek le, de ennek is ugyanaz a családi jelenete lesz a feleségével, mint Kapornak. Végre az egész dolgot eltussolják. A bonyodalom sok jó ötlettel van megírva, a néző nevet a bohóság lényezetét s tapsol a játszóknak, *Edison* találmánya. Ez egy szempillantásban nemcsak lefényképez akármit, hanem az egész jelenetet mozgósítja és láthatóvá teszi, hogy mi történt, hogyan történt, még pedig a mozdulatok tovább fejlődésével. Kapor Kálmán felesége a budapesti látvalók közt így látja meg egy cynematograf panorámában, hogy a férje *Siófok*on, a parkban együtt időz magánosan egy fiatal hölgygel, még meg is öleli. Kaporné, anyja és a hozzá tartozók ezt a látványt a színpad nézőteréről szemlélik, mert a mozgó fényképek a színpadi függöny helyén kifeszített fehér lepelon jelennek meg. Ez a jelenet tehát a közönség közt játszik, de othon a családi körben következhet aztán a zivatár. Kapor Kálmán a panoráma tulajdonosát ráveszi, hogy a kép helyett más alakokkal csináltasson újat, a mi meg is történik, ugyanabban a helyzetben más ember fényképeznek le, de ennek is ugyanaz a családi jelenete lesz a feleségével, mint Kapornak. Végre az egész dolgot eltussolják. A bonyodalom sok jó ötlettel van megírva, a néző nevet a bohóság lényezetét s tapsol a játszóknak, *Edison* találmánya. Ez egy szempillantásban nemcsak lefényképez akármit, hanem az egész jelenetet mozgósítja és láthatóvá teszi, hogy mi történt, hogyan történt, még pedig a mozdulatok tovább fejlődésével. Kapor Kálmán felesége a budapesti látvalók közt így látja meg egy cynematograf panorámában, hogy a férje *Siófok*on, a parkban együtt időz magánosan egy fiatal hölgygel, még meg is öleli. Kaporné, anyja és a hozzá tartozók ezt a látványt a színpad nézőteréről szemlélik, mert a mozgó fényképek a színpadi függöny helyén kifeszített fehér lepelon jelennek meg. Ez a jelenet tehát a közönség közt játszik, de othon a családi körben következhet aztán a zivatár. Kapor Kálmán a panoráma tulajdonosát ráveszi, hogy a kép helyett más alakokkal csináltasson újat, a mi meg is történik, ugyanabban a helyzetben más ember fényképeznek le, de ennek is ugyanaz a családi jelenete lesz a feleségével, mint Kapornak. Végre az egész dolgot eltussolják. A bonyodalom sok jó ötlettel van megírva, a néző nevet a bohóság lényezetét s tapsol a játszóknak, *Edison* találmánya. Ez egy szempillantásban nemcsak lefényképez akármit, hanem az egész jelenetet mozgósítja és láthatóvá teszi, hogy mi történt, hogyan történt, még pedig a mozdulatok tovább fejlődésével. Kapor Kálmán felesége a budapesti látvalók közt így látja meg egy cynematograf panorámában, hogy a férje *Siófok*on, a parkban együtt időz magánosan egy fiatal hölgygel, még meg is öleli. Kaporné, anyja és a hozzá tartozók ezt a látványt a színpad nézőteréről szemlélik, mert a mozgó fényképek a színpadi függöny helyén kifeszített fehér lepelon jelennek meg. Ez a jelenet tehát a közönség közt játszik, de othon a családi körben következhet aztán a zivatár. Kapor Kálmán a panoráma tulajdonosát ráveszi, hogy a kép helyett más alakokkal csináltasson újat, a mi meg is történik, ugyanabban a helyzetben más ember fé

SPANYOL GÚNYRAJZOK AZ EGYESÜLT-ÁLLAMOK ÉS SPANYOLORSZÁG HADIKÉSZÜLETEIRŐL.

Krapinára, illetve ha 5 óra 22 perccor reggel indul Krapináról, akkor 8 óra 35 perccor este érkezik Budapestre, úgy hogy Zágrábban meghálni nem kell. Krapináról Rohitschra vagy vissza, egy négyüléses kocsis, mely a krapinai állomásfőnöknél is megrendelhető, 6 frtba kerül. Bővebb felvilágosítás a buda pesti városi menetjegy irodában (Hungária szálloda) kapható.

A szép nőnek nem kell hozomány! halljuk gyakran a férfiak ajkairól. Sok nő vitatja ugyan és azt állítja, hogy a nőiséggel és nem a szépséggel az, a mi a férfi figyelmét lekötö, tulajdonképp a szépség — ha nyíltan nem is mondja — fenti monddás igazságát ismeri el. S mi sem könnyebb egy nőnél, mint szépségét hatványozni, tudva azt, hogy az arca foglalkas nagyban mozdítja elő a szépséget. Ez a női logikának a királyi arczere, valamint a királyi arczere-szappan és holgyper, mely szereket holgyeink között ma már általános kedveltségnek örvendenő fölséges tulajdonságaiknál fogva. Jó hírűvé készítőjének — Temesváry József Angyal győzszerártos Zomborban — hirdetésére felhívjuk t. olvasóink figyelmét.

Minden anyának és háziasszonynak kötelessége az ólmi szerek bevásárlásánál a legnagyobb elővigyázatot alkalmazni, mert könnyen leszünk félrevezetve. Nevezetesen előfordul ez az eset, a mikor izellen pörkölt árpát, vagy égettét malátát csomagolnak be, Kneipp kávé helyett, a melyet egységesül csak a valódi és kitalált Kathreiner-féle gyártás tett oly általánosan kedveltté. Háziasszonyaink és bevásárlóink a legjobban megóvják magukat ezen hamisítványok ellen, ha minden esetben, csak az eredeti Kathreiner csomagokat a védjegyvel, Kneipp páter arczképével, körik és fogadnak el. Csak a valódi Kathreiner-féle Kneipp-malátá kávé, birja az egészségre és izre egyaránt értékes tulajdonságokat, a melyek ma meggyőzőleg kimutatták a családok szívesebben való rendes és folyton növekvő használata által.

A legnagyobb ipar. A fogyasztó, a ki reggelent az ő őszése Menier-csokoládéját megissza, nem is gondolná, hogy reggelije korunk egyik legnagyobb ipari tevékenységének eredménye. Az alábbiakban rövid áttekintést adunk a már 80 éves gyártmány előállításának. A cacao először Menier ur ültetvényeiben Nicaraguában learattatik, azután gyárába, Noisiel-sur-Marne ba (Franciaország) szállítatik, hol évente 15 millió kilogramm, vagyis naponként 50,000 kg. csokoládé állítatik elő. Ez az 50,000 kilogramm csokoládé naponként 1000 lb Noisielben gyártott láblába csomagoltatik egy ugyancsak a gyár tulajdonát képező vasút pedig ezt az óriási készletet a világ minden tájának legkisebb falujába is elszállítja. A csokoládé-táblák sárga papírosba csomagoltak és ezzel a felirattal vannak ellátva: Chocolate Menier.

SPANYOL GÚNYRAJZOK A HADIKÉSZÜLETEKRŐL.

Mind a spanyol, mind az amerikai képes lapokban nagy számmal találunk ez idő szerint gúnyos rajzokat, melyekben a háboruszkodó felek egymás fölött gúnyolódnak, de önmagukat sem kímélik. Az ilyen képek alapján véve mindig tartalmaznak valami komoly gondolatot s azért az időre, melyben készültek, s az illető népre jellemzők. Most között két képkön egy spanyol újság az amerikaiak és a spanyolok hadikészülődései fölött, ezzel az aláírással gúnyolódik: «Az egyik jobban izzad, de a másik fél keszevesebb arczot vág a munkához». A jobban izzadó fél Amerika, melyben készültek, s az illető népre jellemzők. Most között két képkön egy spanyol újság az amerikaiak és a spanyolok hadikészülődései fölött, ezzel az aláírással gúnyolódik: «Az egyik jobban izzad, de a másik fél keszevesebb arczot vág a munkához». A jobban izzadó fél Amerika, melyben készültek, s az illető népre jellemzők. Most között két képkön egy spanyol újság az amerikaiak és a spanyolok hadikészülődései fölött, ezzel az aláírással gúnyolódik: «Az egyik jobban izzad, de a másik fél keszevesebb arczot vág a munkához». A jobban izzadó fél Amerika, melyben készültek, s az illető népre jellemzők.

* Elégheetlen fát készítenek Londonban oly módon, hogy erős nyomás által megfosztják a nedvettől s e helyett bizonyos sóoldatokkal telítik meg. Közébe illy fából készült házat olajjal öntötték le kísérletkép, meggyújtották s mégis sértetlen maradt.

Legelőcsbb utazás Rohitsch fürdőhelyre. Az utazó közönség figyelmeztetik, hogy Budapestről Rohitschra legelőcsbban Zágráb — Krapinán át lehet utazni, mely útirányon át Budapest keleti pályaudvar állomásról Krapinára és vissza 60 napig érvényes menettérít jegyek adatnak ki következő árakon: Gyorsvonattal: I. oszt. 22 frt. 20 kr., II. oszt. 16 frt. 40 kr.; személyvonattal I. oszt. 19 frt., II. oszt. 14 frt., III. oszt. 9.50 frt. Rohitsch fürdőbe való utazásra azokivül Budapest—Dombóvár—Zágráb—Krapina—Póltschach—Kaniza—Székesfehérvár—Budapesten át szóló körutazási jegyek állíthatók össze, melyek árai az I. oszt.-ban 47 márka 50 fillér (28 frt. 44 kr.), a II. oszt.-ban 33 márka 50 fillér (20 frt. 10 kr.) és a III. oszt.-ban 21 márka 10 fillér (12 frt. 66 kr.) kerülnek és melyek 45 napig érvényesek és a gyorsvonatok használatára is jogosítanak. A fent említett menettérít jegyek Budapest keleti pályaudvar állomáson és a városi menetjegy irodában (Hungária szálloda), a körutazási jegyek pedig ugyancsak a városi menetjegy irodában, valamint a Cook féle utazási irodában kaphatók. Különösen kiemeltetik, hogy Zágrábon át a legkényelmesebb vonatatlakozás is áll fenn, a mennyiben a Budapestről 7 óra 15 perccor reggel induló gyorsvonat használata esetén az utas ugyanazon napon 6 óra 21 perccor este érkezik

HALÁLOZÁSOK. ANONYI LAJOS temetése április 30-án nagy részvét közt ment végbe Aonyban. A környékből is sokan érkeztek a jeles irónak és kedvelt embernek megadni a végtisztességet és koszorukat. A Kisfaludy-társaság nevében Agai Adolf bucsuztatta el. A Nemzeti Színház, a Népszínház koszorút küldött. A kopsorót hét megyei hajdu kivont karddal kísérte a temetőben levő családi sírhoz, a hová az egész város közönsége összegyülekezett. A temetőben Tóth Bertalan tőszegi református lelkész mondott megható imát s a város nevében Máthé József jegyző bucsuzott el a halottól.

Elhunytak még a közelebbi napokban: Siskovich TAMÁS, a bácsalmási kerület képviselője, régebben Baranyamegye tiszteletbeli főgyésze, ki 1869-től tizenhét évig képviselte mint pártokivüli a sásdi kerületet, 1896 óta pedig mint kormánypárti a bácsalmási, 60 éves korában, Budapesten. — PULISY FERDINÁND, a bodrogközi kerület volt képviselője, az alsó-zempléni ref. egyházi tanácsbírája, Abauj-Szántón, 67 éves korában. — MAXIMOVIKS SZILÁRD, Bácsmegeye árvászkéi ülnöke és elnökhelyettese, Zomborban, 45 éves. — PÉCHY JÓZSEF, tolnai prépost-plebánus, 87-ik évében, Váczárdon. — BOCZKO ISTVÁN, Boczkó Dániel 1848-iki kormánybiztos unokaöccse, 60 éves korában, Váczárdon. — LÁNSZKY SÁNDOR, volt 1848—49-es honvédkapitány, ügyvez. nyug. járásbíró, Sz. Váralján. — Id. KESZLÉNYI JÁNOS, a volt országos pénzügyigazgatóság nyug. elnöke, 90 éves korában, Budapesten. A megboldogult a Tisza-szabályozás körül mint a Tisza-völgyi-társulatnak előkelő hivatalnokja szerzett érdemeket. — SIKAROSSY ISTVÁN, kath. plebánus, Jernyén, életének 51-dik évében. — HERBELY JÓZSEF, plebánus, Bezinén, 58 éves. — MENCZER REZSŐ, volt 48-as hadnagy, a honvédegyetlet elnöke, a Temes-Béga-társulat nyug. főmérnöke, 69 éves, Temesvárt.

Özv. báró REICHLIN-MELDEG JÓZSEFNÉ, szül. Tar Mária, Kőszegen, 53 éves korában. — JANCOSVITS PALNÉ, szül. Wasmer Ida báróné, a néhai békésmezei alispán özvegye, Békés-Gyulán. — Özv. ZAVODNIK KÁROLYNÉ, szül. Koller Franziska, Veszprémben, 76 éves korában. — Dr. HALÁSZ ORBÁNNÉ, szül. Déceey Margit, Monoron, hongan holttetését Dabásra szállították. — GÁTHY ZSIGMONDNÉ, szül. Boross Ida, hitelintézeti pénztárnok neje, 38 éves, Beregszászon.

Szerkesztői mondanivalók.

Dal az életéről. A Balaton mellett, stb. Valódi költői hivatáságról tanuskodnak. Az elsőt közölni szándékozunk.

Dal a csöndes éjrl. A sikerült verselés dícséretet érdemel; de az egész nagyon el van nyújtva. Az ismétlésnek is túlnemkissé a kellő határon.

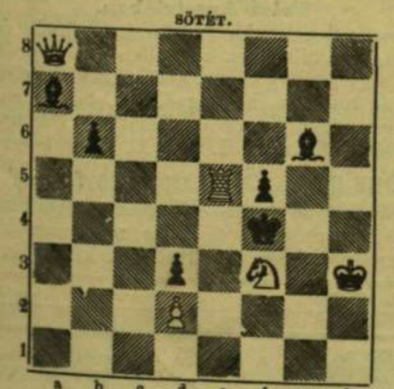
Nyugalatlan A reményhez. Fecske madár. Irodalmi színvonalon álló dolgozatok; de van bennük valami hidegség és fanyarság.

Agg hónap. Nagypapam sírjánál. Az ózás közvetlenségét, melegséget érezzük az előbbiben, de szoró nem ura eléggé a nyelvnek, nem tudja magát eléggé jól és elég szépen kifejezni. Az utóbbiban is van egy kis költői mag, de nem tudott életre kelni.

Nem közlhetők: Dea és Grimplán. Szerző a négy utolsó sor kedvéért írta az egész verset, meglehetősen elnyújtva s nem a legzseresebb hangot választva. — Tamoz volt akkor is. Erdő szelén. Egyik sem emelkedik túl a közepesre. — Zöld bokornak. — Hernád mellett. — Úgy élzem. — Almofozva. — Almam. — Alkonyatkor. — Igazság. — Kit málfjak?

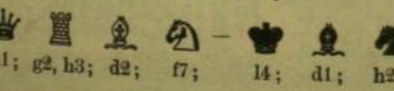
SAKKJÁTÉK.

2059. számú feladvány. Decker A.-tól.

Világos indul s a harmadik lépésre matot mond.

2060. számú feladvány. Loyd Samutól.

Világos indul s a második lépésre matot mond.

KÉPTALÁNY.

A «Vasárnapi Újság» 15-ik számában közölt képtalány megfejtése: Ugyanazon körülmények között az egyik megelégedett és boldog, a másik elégedetlen és boldogtalan.

Felelős szerkesztő: Nagy Miklós. (L. Királyi Pál-utca 4. sz.)

„EGYETÉRTÉS” POLITIKAI NAPILAP.

Csávolszky Lajos, 1898. évfolyam. Kossuth Ferenc, felelős szerkesztő, főmunkatárs.

Az Egyetértés nem dolgozik a hatásvadászat olesz eszközeivel, hogy magának egyszerre, tömegesen csakhamar újra elmaradj, új előzeteket szerezzen, hanem mindenkor kellő színvonalon álló közlemény, gyors, pontos és minden tekintetben megbízható tudósításai által iparkodik régi, jó hírnevét mint hazánk legelső rangu napilapja állandóan fenntartani, hogy ez uton ne csak régi előzetőit kapcsolja állandóan magához, hanem közönségét új hódítások által évről-évre maradtandóan meg is szaporítsa.

Hogy ezt a célt elérjük, erre nézve legmagyobb támaszkodunk a lap nagy terjedelme, Az Egyetértés egyetlen egy oldalon majdnem annyi betűt képes közölni, mint a kisebb lapok három egész oldalán s így az Egyetértés egy rendes 8 oldalos lapja ennyi közleményt tartalmaz, mintha a kisebb apok 24 oldalon jelennek meg, a mi azonban csak újságnapokkor történik. Ilyenkor az Egyetértés 12—20, illetőleg a kisebb lapokban számtalan 30—40 oldalnyi terjedelmű.

Csak a lap így nagy mérete teszi lehetővé, hogy az Egyetértés mindenről elő bő és részletes tudósításokat közölhet, a melyeket egy más lap sem nyújthat közönségének. Így általánosan ismeretes, hogy az Egyetértés országgyűlési tudósításai e nemben a legteljesítősebbek, nemcsak a tudósítók kimerítő voltá folytán, hanem amál a tárgyilagosságnál és részrehajlatlanágnál fogva is, mely e tudósítások minden pártzsinórtól olvasó előtt is élvezetessé teszi. Így másik nagy erőssége a lapnak rendkívül bő tárcza- és regényrovata. Az Egyetértés állandóan két kitünő regényt közöl egyszerű, részint eredeti, részint a modern világrodalom remekeiből válogatva elsőrangú műfordítók fordításában. Az egy év alatti között regények 400—500 nyomtatott ivre, vagyis 40—50 rendszeres regény-kötetet rugnak. Így 50 kötet regény bolti ára legálább negyanannyi forint. Ha most még tekintete vezetünk az Egyetértésnek mindenkor közéletünk kitünőségét és elsőrangú publicistikát által írott vezércikkeket és egyéb politikai közleményeit, bő hírvonalait, eredeti táviratait az ország és a világ minden részében levő saját levelezőtől, továbbá a vasárnapiaként megjelenő egy-egy szaklapot pótló «Rodalom», «Tanügy» és «Művelődés» című országos híri rovatokat s végül az Egyetértés legjobban informált közigazgatási, ipar és gazdasági rovatát és megbízható földtudósításait, bátran mondhatjuk, hogy az Egyetértés a hazai sajtónak egyetlen organuma, mely az intelligens közönség minden osztályának igényeit a legteljesebb mértékben kielégíteni képes. Mindenzen előnyök dacára az Egyetértés előzetési ára a legmérsékeltőbb: 7350

Egész évre ————— 20 frt —
Fél évre ————— 10 —
Negyed évre ————— 5 —
Egy hóra ————— 1 — 80

Előzetések legelőcsbb részben postautalványon az Egyetértés kiadóhivatalához Budapest, papnövelede-utca 8. intézendők.

Minden nő, ki eleganciazára és csínre valamit ad, ruha-aljának beszegésére kizárólag «Ideal» szabadalmazott báronyujtást használ. Kapható a monarchia minden szabókellék-üzletében. 7308 Ara fűzve 1 frt 20 kr.

A Franklin-Társulat kiadóiban Budapestben megjelent és minden könyvkereskedésben kapható:

FORGÁCSOK

Irta AHO JÁNOS. Finn eredetiből fordította POPINI ALBERT. 7308 Ara fűzve 1 frt 20 kr.

Alapítási év 1810. HALTENBERGER BÉLA Alapítási év 1810. KEMLEPFESTŐ ÉS VEGYI TISZTÍTÓ INTÉZET. Kassa, Szerescsen-utca 4. sz. Az ország legelső és kitünően berendezett kemlepfestő és tisztító intézetében ruhák a bármilyen kelmek festenek és tisztítanak. — A főnyit intézet a postai megbízásokra feketeti s naponként érkező elismerő levelek szerint a munkálatok kivétele kifogástalan. Tudakozásokra azonnali válasz. 7519

Szemölcs-irtó (Warzen-Entferner), a legjobb és legbiztosabb szer kézen levő szemölcsök eltávolítására, naponta 2—3-szor az ügyben foglalt ügybot segítségével megvedveendő; nehány napi használat után a szemölcsök leululnak. Egy szép faszobor foglalt ügy 1 frt 20 kr., a melynek segítségével 5—6 nap Tyúkszem-irtó, alatt minden tyúkszemet gyökérestől ki lehet venni. 1 ügy használati utasítással 50 kr.

AMON GYULA, gyógyszerész Pozsonyban 7576 Frigyes Főherczeg-utca 19 sz. alatt.

A szépség emelésre, tökéletesítésre és fenntartására legkitünőbb, teljeseen ártalmatlan, vegytiszta és szírmertenszintű az IRÉN-CRÉME hirnevés, az elegáns hölgyek által használt arczere, rövid idő alatt ifjítja és szöpi az arczot, eltávoít az arczból szöplöt, májfoltot, pörénst, börtárat (mitesszer) és minden más bőrbajt. Irén-szappan az Irén-porral használva, hatása megelö. Egy tégely Irén-arczere 50 kr., Irén-holgyper 60 kr., Irén-szappan 40 kr. — Megrendelhető Benkovich Mihály gyógyszerárából 7705 Nagybecskerek, Melencei-utca.

Bőr- és szépségápolás szakorvosa med. univ. Dr. Révész Benő Budapest, Kerepesi-út 63. sz. I. em. 24 évi gyakorlat, a berlini és bécsi kórházakban szerzett tapasztalatai alapján, gyorsan és alaposan gyógyítja az összes 7506 bőr-, ideg és nemi bajokat. Szépség, hibákat, száplós, anya- és májfolt, pattanás, szemölcs, rézör, fagyos végtagok, hajkorpa, hajhullás, szökek; szakszerű tanácsokkal szöki az arcz és kéz szépségére. Feltűnő eredménnyel gyógyítja a lútos bőrbetegségeket név alatt ismert összes férfi-, női bajokat s azok következményeit. Rendel: délelött 8—12, d. n. 3—5 és este 7—8 óráig. Levelekre azonnal válaszol. Kívánatra gyógyszeréről is gondoskodik. Minlenkor mely diszkrezió.

LIPIK SZLAVONIÁBAN. Egyetlen jódos alkalikus hóforrás a kontinenzen. Az első díjjal kitüntetve: Budapest 1885. és 1896. London 1892. Bécs 1894. Róma 1894. Vasuti állomások a déli vasut vonalán Pakrácz-Lipik, s magyar államvasutak vonalán Lipik maga. Naponta közbiztonsági közlekedés a fővonalakal. Állandó hófoka 64° C. Hegyek által védett egjál. A legmagyobb fűnyryal és pompával berendezett és szinpaddal ellátott gyogyterem, új étterem és kávéházi helyiségek, nagy új gyogyzállodák. Villamos világítás, igen kitünő fürdőpark. — Rompás és nagy fedett nádny, fürdőhelyiségekkel, a legmagyobb luxussal és kényelemmel berendezett porcellán, márvány- és iszapos fürdők, terjedelmes Fürdőmedenczék (Tepidarium). A lipiki hévíz nagyemvénységű nátróntartalmú (magyar Ems), valamint magas hófoka és jódos szökekötésével fogva ivó és fürdőkúra gyanánt a legjobb sikerrel használhatók a test nyákanyagának megemésztésére, az emésztésre (gymor-, bél-, gégéburst stb.), szöcs és kövszényes bajoknál s forrás első helyen áll az európai források között, ugyancsak nyug- és vérbajoknál, görvélykórál, szödmánykórál stb. is. Mint hivatalos fürdőorvos Dr. Szezemey Bertalan működik. Jódviz- szöztöküldés mindig friss állításban az igazságság által. Fővárt Magyarországon: Edesakty L. Budapest. — Ausztriában: Ungár S. Bécs, Jasomirgottatrasse 4. Mattoni Henrik Bécs, Tuchlauben, valamint minden magyobb drogista-nál. — Bármily felvilágosításra készséggel szolgál a lipiki fürdőigazgatóság.

valamint fekete, fehér és színes Henneberg-selyem 45 krtól 14 frt 65 krig méterenként — sima, csikos, koczkozott, miniszözt és damaszt stb. (mintegy 240 különböző fajta és 2000 különböző szín és árnyalatban stb). Ruhák s blonsokra agyárból! Privát fogyasztóknak postabér-, vámmentesen és házhoz szállítva. Minták postafordultával. Magyar levelezés. — Svájcba kötszeres levélyblyög ragasztandó. HENNEBERG G. selyemgyárai, Zürichben (cs. és kir. udvari szállító).

Foulard-selyem 65 krtól - 3 frt 35 krig méterenként legujabb mintázat és színben -

Legjobb és leghíresebb pipere-hőlgypor: a

La VELOUTINE 6959

Különleges Rizspor BISMUTTAL VEGYÍTVE

CH. FAY, ILLATSZERÉSZ.

PARIS — 9, rue de la Paix, 9 — PARIS.

A különbség, mely a **Christy,** bonczati kerékpár-nyereg kényelmessége tekintetében más nyeregekhez viszonyítva fennáll, a Christy-nyeregnek a higiénie követelményeinek megfelelő helyes szerkezetével van feltételezve.

Az orvosok a Christy-nyeret ajánlják.

Minden kerékpárna ráilleszhető. Minden finomabb herékpár kereskedésben kapható.

Tessék a Christy névre ügyelni.

Brostúrokat ingyen küld: **Christy Saddle Co., Hamburg.** Plekhuben 5. 7682

Vérszegények és lábbadozók

Serravallo Chinabort vassal ígnyak.

1/2 liter ára 1 frt 20 kr.
1/4 liter ára 1 frt 20 kr.

Készíti Serravallo gyógyszerész Triestben. Rempás útn, a miót a gyermek is igen szívesen issza. Sokszor kiténtetik. Minden gyógyszerárban kaphó.

MATTONI-FÉLE ERZSÉ-SÓSFÜRDŐ BET

BUDAPEST-KELEMFÖLD

Idény május 1-től szept. végéig.

Keserű források. Ivó és fürdőgyógyimód.

A gyógyhely fürdői, esetleg ivótorrasa kitűnő eredménnyel alkalmazhatók: 1. Bármely okok folytán keletkezett lobos izadmányoknál. 2. Néi bajoknál, különösen metritis chronicusnál; még körüli és hashártyalob után visszamaradt izadmányoknál; a méhnek helyzetváltozások, nemkülönben daganatok által előidézett izagotlottsági tüneteknél; hurutos állapotok és tisztulási zavaroknál stb. 3. Az alsó szervek bántalmainál: májbajok, szokványos székrekedés, stb. Zairkórnál 5. Középvényél, stb.

FÜRDŐ-ORVOS: DR. BRUCK JAKAB, az orsz. közegészségi tanács r. k. tagja.

Egészséges fekvés, fél óránynya a fővárostól, kényelmes lakások, jó vendéglő, zene, kád- és márványfürdők, különféle ruhanyakésztülékekkel. — Rendes társasokoci-közlekedés.

A kocsi állomási helye: **Irenetz József-tér,** a régi Lloyd-épület előtt.

A gyógyhelyre vonatkozó leveleb felvilágosításával szívesen szolgál

Mattoni és Wille Budapest. 7125

CZERNY-féle TANNINGENE hajfestőszer

a legjobb, kipróbáltan ártalmatlan

haj- és szálak... valamint szemöldökfestésre, melyek a leggyeserűbb módon, már egyszeri használatnál is egész biztosan visszanyerik azon kifogástalan, fényes szőke, barna vagy fekete természetesen szint, a melyvel megöszülés előtt bírtak a mely sem szappannal való mosással, sem a gőzfürdőben meg nem fakul. **Ára 2 frt 50 kr.**

Törvényesen védett, lelkiismeretesen megvizsgált és valódi minőségben kapható

Anton J. Czerny ezégnél, Bécs, XVIII., Carl Ludwigstrasse 6 (saját házában). Széküldés postal utánvétellel. Prospektus ingyen és bérmentve. Raktár a nagyobb gyógyszerárban és illatszer-üzletekben. 7551

Vezérképviselet és magyarországi főraktár: Budapest **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerárban.

Tessék kísérletet tenni

és meg fog győződni, hogy patkányok és poszsgerek kiirtására minden körülmények közt leg-antósbab a **László József gyógyszerész** által feltalált **patkány pusztító-szer.**

Bámulatos hatást és biztos sikerét ezernyi ezer elismerő nyilatkozat bizonyítja.

Ára 1 doboznak 1 frt, 6 doboznak 5 frt, használati utasítással. — Kapható: **LÁSZLÓ JÓZSEF** gyógyszerésznél

Márcs-Ujvár (Erdély). 7458

Budapesti főraktár: **Egger-féle gyógyszerár** a „Nádorhoz.” Váci-körút 17.

CSÁSZÁRFÜRDŐ.

A főváros legnagyobb fürdőintézeté, több mint 11 hőforrással (27.5-45.5° C.) rendelkezik 80 áltószóval, 1 forró és 2 langyos medence. Gőzfürdő (43-46°), Zuhany-kamra, Hideg medence, alkálifürdő, bőlgyek és urak részére. Fedett nőiudszó, Urinszoda 1860 l/m. A kontinens legnagyobb intézete. Tűrkőfürdők. Márvány-, porcellán és kád-fürdők. Gyógyhely 200 jól berendezett szobával.

Árnyékos park.

Allamilag kelvezményezett gőzre berendezett első magyar **Torony-óra-gyár** 7615

Mayer Károly L. utóda Müller János Budapest VII., Kazinczy-utca 3. sz. — Ké, és árjegyzéket ingyen és bérmentve

BUTORCSARNOK

VIII. ker., József-körút és Bérkocsis-utca szegletén levő Sváb-féle házban nagy mintaraktár és vállalati irodát nyitott, hol készleten tart, dús választékban, kiváló minőségű butorokat, ebéd-, háló-, uriszoba és szalonberendezésekből.

Ezzel mód van adva a n. é. közönségnek közvetlen a készítő asztalos mesterektől jó butorokat jutányos áron készen venni, esetleg megrendelni. Továbbá megtekintésre ajánlja a testületnek saját házában levő állandó kiállítás is. 7617

Üdvös tanács.

Köhögésnél, rekedtségnél, a torok és légzési szervek működési zavarnál **Egger** biztos hatású **MELLPASZTILLAI** veendők. (1 doboz 50 kr. és 1 frt. Próbadozoz 25 kr.) A gyomor rendetlen működésénél radikális hatásnak bizonyultak. 7230

Egger Szóda-Pasztillái.

(1 doboz 30 kr.) Mindkét szer kapható minden gyógyszerárban. — Fő- és széküldési raktár Magyarországon: „Nádor-gyógyszertár Budapest, Váci-körút 17. sz.

PARÁD gyógyfürdő (Heves vármegyében).

Természetes arzénus vassal gyógyvíz, vassal timos furdókkal, egyénes-, kénes- és vassal savanyú viz-forrásokkal. 7701

hidegvíz-gyógyintézet.

Előévad május 15-től június 15-ig, főévad június 15-től augusztus 20-ig, utóévad augusztus 20-tól szeptember végéig tart.

Bővebb felvilágosításra: ingyen prospektus-sal szolgál a fürdőigazgatóság.

SCHENK THEORIAJA MOST JELENT MEG.

A nemi viszonyokra gyakorolt befolyás.

IRTA **DR. SCHENK LIPÓT**

a bécsi cs. kir. egyetem tanára és az ottani embryologiai intézet vezetője.

Tudós hazánkban ezen műtében megmérhetlen horderejű felfedezését hosszabb megfigyeléseinek gyümölcsöként hozza nyilvánosságra. Az egész világ szaklapjai és napisajtója hetek óta foglalkozik ezen művel, mely az orvosi köröket és a nagy közönséget egyaránt érdekli. 7707

A mű ára 2 forint.

Vidéki megrendelésnél a bolti árán kívül még 25 krajczár postabére mellékelendő, összesen tehát 2 frt 25 kr., mely összeg előleges beklüldése esetén a könyv zárt ajánlott levélben küldetik meg.

Megrendelések eszközölhetők a **Lampel K.-féle** (Wodianer F. és fia) könyvkereskedő cégénél, Budapest, Andrassy-út 21. sz.

Lesoványodásra s egyidejűleg az egészség erősítésére 2 hónapig vezetőd a dr. Elyta a dr. Duchesne-Dupare klin. tanár, becsületrend lovagja — megfigyelése után Boisson gyógyász. által készített ipor-ssa-pilla, vesetülosmevel előállított növ. készítmény. Egy 3 frtos nemzetközi posta-utalvány küldésével bérn. szállít egy palaezkkal: M. RATIE, 100 rue Montmartre, Paris. Budapestben kapható: Török József gyógyszerésznél, király-utca 12. szám. 7653

Jod-forrás Hall fürdőhely.

Felső-Ausztriában.

A kontinens legerősebb Jod-forrása görvény és azon általános és különleges kör ellen, a melynél a jód fontos gyógyhatást nyújt. Kifűnő fürdőberendezések (Fürdő- és ivókúra, begöngyölések, belégzések, masszázs, kefler). Igen kedvező klimatikus viszonyok. — Vasutállomás, Utirány Linz a D. vagy Steyr-on át.

Idény május 15-től szeptember 30-ig. 7604 (Fürdők május 1-től—15-ig is szolgáltatnak.) Kimerítő prospectusok többféle nyelveken a fürdő-gondnokságtól Bad Hall-ban kéréndők.

A modern vegyészlet hatalmas haladása és az ebből származó számtalan cosmetikus készítmények sem voltak képesek a 30 éven át bevált **Dr. Lengiel Frigyes-féle Nyirfabalzsamot**

elnyomni, a legjobb bizonyíték tehát, hogy itt egy valódi, a természet által nyújtott széptőszerről van szó. Ezen nyirfabalzsam egy sajátos 30 évi gyakorlati vegy-elejárás alapján preparáltak és csak az utolsó lépéseit lassankint lehántja és es által az alsó tisztított bőr által színen és üdőségben jön napvilágra, megszüntet mindennemű kiütést, szepit, vörös foltokat és anyafoltokat, simítja a rán-csoszórt és a himlőheyleket lassankint teljesen eloszlatja és az arczbőrök ide és egészéssé színt kölcsönöz.

Egy korsó ára használati utasítással együtt 1 frt 50 kr. A nyirfabalzsam hatásának támogatására Dr. Lengiel Frigyes-féle **Benzoe szappan** ajánlatos. Egy darab ára 60 és 35 kr. Raktáron minden jobb gyógyszerárban. Főraktár Magyarországon részére **Török József** gyógyszerésznél Budapest, Király-utca 12.

A már 40 év óta dicsőretreméltőlag ismert, a m. kir. egészségügyi hatóság által jónak talált és engedélyezett

dr. SPITZER-féle arcztisztító kenőcs 7669

szepiő, himlőhely, sómör, májfoltok, fakadékok forrósgái, persenések, orrvörösség és minden egyéb arczvirágások ellen valamint a

dr. SPITZER-féle bőrszépítő szappan

mely arczkőcsesével a használati utasítás szerült alkalmazva, még kor-sabb egyéneknek is viruló és fiatal kinézést kölcsönöz.

Egy nagy tégely arczkenőcs ára 80 kr., kisebb 50 kr., szappan 50 kr. Utánzásoktól óvakodjunk! Csak **Krajcovic** által **Vukovaron** készített kenőcs valódi. Minden tégelyen **Krajcovic**, a készítő arczképe látható.

Budapest, Király-utca 12. sz. Török J. gyógyszerártára.

Utazási és verseny látcsöveket a legnagyobb átalakítással, v. tirage rapid. **Kettős távesöveket, kézi távesöveket leg-ujabb Zeiss-féle távesöveket;** lépésmérőket (pedometer), magasságmérő légsúlymérőket, iránytűket, fürdő és zseb hőmérőket, védőszemüvegeket és orrcsipeket stb. Fényképezeti készülékeket turisták számára ajánl

CALDERONI ÉS TÁRSA 7708

IV. Váci-utca 30. szám. BUDAPEST, Kis-hid-utca 8. szám. **Árjegyzékek bérmentve küldetnek.**

Szt.-Margitszigeti gyógyfürdőhely. BUDAPEST.

A Szt.-Margitszigeti 43.7° C. hővíz kitűnő eredménnyel használatott a következő kóralakok ellen: **kőszvény, orsz, szábk, idült hútegek, májgyomor-, béltalalmak, hólyagburtar, női bántalmak, garat-göge-, tüdőhurut, és idegbántalmak. Massage és villamos fürdő.** Tiszta, pormentes levegő és 300 vendégszoba, társalgási terem, posta, telefon, táviró, gyógyszerár és elismert jó konyha. Rendelő fürdőorvos **dr. Bauer Antal** főorvos; udvari orvos, Naponta katonas- és cigányzene. Hajkőke-kedés félóránként.

Fürdőidény tartama: május 1-től szeptember 30-ig.

A szobaáraknál szept. hóban 30% engedmény. **Arzabály** kívánatra bérmentve küldetik.

7658 **A Szt.-Margitszigeti gyógyfürdő-felügyelőség Budapestben.**

Szépség és egészség.

Korunk főnyavalyja **az idegesség** és vértelenég, melyből számtalan kör származik. Es ellen pedig legbiztosabban hat a **vasas chinabort**

1 üveg 1 frt 20 kr. 5 üveg franco küldve 6 frt.

Sherryvel vagy késsive és minden hasznos készítmények közt a legkőbb chinabort és vasat tartalmazza.

ROZSNYAY MÁTYÁS gyógyszerész Aradon. 7489

Kapható Budapestben: **Török József** gyógyszer. urnál és minden magyarors. gyógyszerárban.

A kaukázusi nők világhírű szépsége

nemcsak az arczvonások tökéletességétől, hanem a különös kedves, mirványos, gyöngyden ferész, hófehér arczbőrtől is függ. Ennek elérhetésére ottani szépségük ritka nővénykivonatából készült kenőcsöt használtak, mely a bőrt gyöngyén feszíti és egyszerre mind nemessé, (gy írja azt Buffon, a híres francia, természetbírőr a népművelésről írt művében).

ly minőségű szepítőszert Európában eddig kizárólag a cs. és kir. szabadalom Stuart Cream, mely mindenütt a legigazabb feltűnést kelti.

A példátlanul álló, azonnali hatás abból áll, hogy az arczbőr gyöngyén feszíti által mirványosított simaságot, finomságot és gyöngyöséget nyer.

A mi addigél semmi más szepítőszert által nem volt elérhető.

Ezen okból nyertünk az egészségügyi bizottság bírálata alapján cs. és kir. szabadalmat! Ezen Crème kizárólag fehéren és fényesen tartja. (Főképpen fontos táncmulatók, színház stb. látogatóknak!) Rendszeresen ezen szepítőszert valódi minőségű.

A kezeknek hófehérré, mirványosává tételére, hasonló jó szer nem létezik. Azonnali bámulatos hatás! Meggyőződéssel hívjuk

személyes kísérlet ingyen.

Ára tégelyenkint 1 frt.

Vidékre szálljéküldi a főraktáros, **LACHMANN F.** cs. és kir. szabadalom-tulajdonos, Prág, Weinberge 780 b. Főraktár Budapestben: **Török J.** gyógyszerár, Király-utca 12. szám és gyógyszerár a „Nádorhoz Váci-körút 17. szám. 7343

CHOCOLAT MENIER

A világ legnagyobb gyára. **50,000 kilo.** Kapható minden fűszer- és csomagó-kereskedésben és czukrászdában. 757

Naponkinti eladás

Brünni posztó, divatszövetek és maradékok

Egyenes és legelősbh bevarrási forrás a legujabb és legkitűnőbb színtartó gyártmányokból. Mielőtt ön szöveteket választ, tegyen összehasonlítást az en gazdag mintagyűjteményem között! Tavasi és nyári udonszöveget tartalmaz a legnobb és legelősbh minőségű Cheviot-, Kammgara-, Loden-, egyenruha- és felöltőszövetekben, mindent a legujabb mintákban, és stíruyulatokban, a legártósbh minőségben. Csak lárta és a hordásnál nem rongáló szöveteket szállít

KIRÁLYNŐ-ARCZGRÉME, legjobbnak ismert arczszépítő a világon.

Ezen arczgréme a legelőbdebb idők óta elavított az arczról minden börtisztatlanságot, az m. szepiő, pórszes, mltóser stb. a azt hófehérré és üdév teszi. Teljesen ártalmatlan. **Egy tégely 70 kr., királynő-arczgréme szappan 1 doboz 50 kr.** — **Királynő-hőlgypor** fehér, róza és crème színen 1 doboz 70 krajczár. Széküldési főraktár:

Temesváry József Arzabály-gyógyszertára **Zombor, Jókai-tér 2.** Budapestben **Török József** gyógyszerártára, Király-utca 12. sz.

SCHWARCZ MÓR cs. és kir. szab. 7659

finom szövetek és gyapjú-árúk gyári raktára **Zwittau Morvaország**

Számtalan elismerő irat. Széküldés utánvétellel. **Meg nem telelő árak visszavételnek.** Minták, melyekből rendelés nem történik, visszaküldendők.

•Mégváltó gyógyszerártára Paj, Erdély Hunyadmegye. **Ha szereti gyermekét, használja a kitűnőnek elismert Kárpáti egészségi gyermek-tápkávéit.** Kapható a legtöbb gyógyszerártában s minden nagyobb kereskedésben. **1 doboz ára 18 krajczár.** Budapesti főraktár: 7553 **EGGER-féle** gyógyszerártára „Nádorhoz.”

Több mint **50 év** óta sikerrel használtatik!

Eszéki Spitzer Kenőcs és az **eszéki Salvator szappan**

Valódi minőségben csakis mint eddig, ezentúl is **VÉDJEVY.** 7709

Eszéken, felsőváros. DIENES G. J.-féle gyógyszerártában

készül és megrendelhető. — Szepítőket és májfoltokat valamint az összes börtisztatlanságokat biztosan eltávolít.

1 tégely valódi Spitzer kenőcs 35 kr.
1 üveg valódi Spitzer mosdóvíz 40 kr.
1 darab valódi Salvator szappan 50 kr.
1 tégely képszappan 60 kr.
1 doboz valódi Lyoni rizspor 3 színen 50 kr. és 1 frt.

Figyelemztetés. Csak akkor valódi, ha a fenti törvényileg beiktott védjegygyel el van uak látva és kéréttik a t. közönség csakis Dienes-féle eszéki kenőcsöt és szappant kérti és elfogadni.

Főraktár Budapestben: TÖRÖK JÓZSEF úrnál Király-utca 12.

Anyák!

Mielőtt gyermek-kecsit venének, tekintétek meg, vagy hozzassák maguknak ingyen és bérmentve egy késsive arczgyógykecsét az én higiénikus, fekvés- és üllőre átváltatható kocsijáráról, a meyeknek belső felszerelése levehető és mosható. 7594

BAUMANN L. szabadalom-tulajdonos **Bécs, VI 2. Millergasse 6.**

ERIKTELEN utazástól vásárlástól óvakodni kell. Csak akkor valódi, ha az itt látható védjegy a kocsi-éské he van égetve.

Szeplő!

májfolk, bőrhámlás, borotkak, (Mitt-sser) pattanás elűnik a **Rozsnyay-féle Mirna** krémén által azonnali finomító szepítő, közli és arczereim t. 1 frt.

3 kiállítási kitűntetés. Zsirtalan és ártalmatlan.

7668

Készít, széklüldi az **Apostol** gyógyszerártára, Budapest **József-körút 6.**

PARFUMERIE LOHSE

Edelweilchen

a legpompásabb ibolyaillat, hasonló a frissen leszakasztott ibolyához: illatszer — szappan — arczpor — pipere-viz brillantine — illatpárnák.

Gustav Lohse, BERLIN W. 45/48 Jägerstrasse 45/46 **kir. udvari szállító.**

Kapható valamennyi illatszerészet-, diszmuár-, gyöngyfűszerészet- és gyógyszerártában, valamint minden fodrászletben Ausztria- Magyarországon.

A világhírű kerékpár.

Főképviselet Magyarországra részére: 7660

Fodor Károly és Társa, Budapest, V., Erzsébet-tér 17.

Pope Mfg. Co., gyárosok, Hartford, Conn.

D' Leras VAS PHOSPHÁT

Ezen vaskészítmény tartalmazza a vér és csontok legfontosabb elemeit. Kétféle gyógyszer vérszegénység, sápkór, gyomorfájdalmak, vérszűrés esetében. szabályozza a hőszámot, könnyű emésztető és kiválóképpen hölgyeknek, fejlődésben lévő fiatal leányoknak, valamint gyenge gyermekeknek legmegelőzőbben ajánlható. Egy üveg ára 1 ft 50 kr. Magyarországi főraktár: Budapest, Török József gyógyszerháza király-utca 12. sz.

A kigyó védjeggyel. Bégi jóhírű diastikus és kosmetikus szer (bedörzsölésre) az emberi test izmainak és inainak erősítőjére. 1/2 palaczk ára 1 ft. 30 tiszteletli és előismerő okmány. Turista-Fluid. Erdőművesek használatra tartották, kórházakban és lovaglókat nagyobbnak útnyi erőltetésre és erőtőlétre. 1/2 palaczk ára 60 kr. Csakis a fenti védjeggyel a valódi. — Kapható minden gyógyszerárban. — Főraktár: Kreisapothek, Kornenburg (Bécs mellett). A név, rajza és csomagolása törvényesen védett. 7639

Grieder selyemkeltető. jótállólévi mellett a legjobb, a viselésben elpusztíthatatlan, mert festékek a legzöldöb, Gyögyörű udjónasokban kivevellen bevarrási forrás igazi gyári árakon, portó. és vámmmentesen a házhoz szállítva. Milyen színűből óhajt Ön mintákat? GRIEDER ADOLF ÉS TSA királyi szállítók selyemkeltető-gyárak szövetségé Zürich. 7376

A női szépség fenntartására és emelésére a legkínálóbb szer: Cornelia-arckemőcs (törvény által védve). mely az arcnak ide, meglepően tisztá fiatalos színt kölcsönöz a mit semmi más szerrel elérni nem lehet. Kétféle szer: májfoltok, szepők, pattanások, pörzsének (millesek), túlvörös arc és a bőr minden tisztáltsága ellen, a szárga vagy barna arcbőrt vakító fehérré teszi. Egy kis tégely ára 1 korona. Egy nagy tégely ára 2 korona. — Ezen közkedvelt szer kapható: LESZKOVÁZ MILETA „KORONA“ című gyógyszerháza Ó-Verbászson (Bácska), 150. Postai megrendeléseknél finom ponderek, szappanok és illatszerek hozzácsomagolásra ajánlhatunk. Viszonteladók kerestetnek. Főraktárak Budapest: Török József gyógyszerháza, Király-utca 12. és dr. Egger Leo gyógyszerháza Váci-körút 17.

Legyen nyugodt, mert feltalálta a legjobb szer, a kint: NERVIN, mely a legjobbnak bizonyult: rheuma, köszvény, csusz, csont- és derékfájás, szagadás, zsúros és dagadtok ellen. Rendkívül hatása meglepő. Ára 80 kr. Egred. készítette Erenyi Béla gyógyszerész, Szabad-szálláson (Pestim.) Főraktár: Török József Nagy Kristóf és „Nándor“ gyógypár. Molnár és Moser droguéria.

HOMLOKZAT-FESTÉK-GYÁR. Első és kir. osztrák-magyar kizárólag szab. Főhercegi és hercegi uradalmak, es. és kir. katonai intézőségek, vasutak, ipari-hányá, és gyári társulatok, építési vállalatok, építómesterek, ugyiszintén gyári és ingatlan tulajdonosok szállítója. E homlokzat-festékek, melyek mézben feloldhatók, száraz állapotban poralakban és 40 különböző mintában kilónként 16 krtól feléle szállítatnak, és a mi a festék szűrtisztaságát illeti, azonos az olajfestékekkel. — Mintakönyv, ugyiszintén használati utasítás kívánatra ingyen és bérmentve küldetik. 7645

BEM és PETÓFI. Nagy körkép a szabadságharczából. Festette: Vágó, Styka, Spányi. 7620. Látható reggel 9 órától. Este villamos fénynél. Aréna-út 70. Városliget. — Belépődíj 50 kr.

Cacao van Houten. Igen jó zamató, idegerősítő, könnyen emészthető. A fogyasztásban olesó. 7673

VALÓDI. Kathreiner-féle. Ára csomagonként 25 krajczár (50 fillér) 500 gramm. Kathreiner-féle malátakávé. Saját érdekünkben csakis ezen eredeti csomagokat kerjük és fogadjuk el. 7469

A „Very Well“ kerékpárgyárak csak elsőosztályú kerékpárokat gyártanak a legjobb anyagból. Eladás tényleges jótállás mellett. Raktár Budapeston Hlat József-féle Török-körút 23. — Bécsben Baumann L.-nél VI./2. Millergasse 6/F. Képes árjegyzék ingyen és bérmentve. 7650

LUSER L.-féle turista tapasz. Biztosan és gyorsan ható szer, tyukszem szemölcs és talp, valamint a sarok bőrkeményedései, továbbá mindennemű bőrelszarvosodás, ellen. A hatásért jótállás vállaltatik. SCHWENK L., gyógyszerész. MEIDLING — BÉCS. Csak akkor valódi, ha minden használati utasítás és minden tapasz a mellette védjeggyel és aláírással el van látva, azért is erre ügyelni kell. 7670. Gyógyszertárakban vásárlandó. Főraktár: Budapest, Király-utca 12. szám TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerháza.

A női szépség emelésére, tökéletesítésére és fenntartására legkínálóbb, teljesen tartalmatlan, vegyírt és szírmmentes készítmény a 7509 Margit Crème. Rövid idő alatt szüntet szepők, májfoltot, pattanást, bőrkéket (mit-esser) és minden más bőrbajt. Kisméjta a ráncokat és himlőhelyeket, még koros egyéneknek is tde bájos arcszín kölcsönöz, ára 50 kr., nagy 1 forint. Margit hölgyor 60 kr., 3 színben. Margit szappan 35 kr. Margit fogpép (Zahnpaste) 50 kr. Készítő FÖLDES gyógyszerháza, Aradon Deák Ferenc-utca 11. sz. Főraktár: Török József gyógyszerháza, Budapeston Király-utca 12.

MATTONI-FÉLE GIESSHÜBLER. 7660. SAVANYUKUT

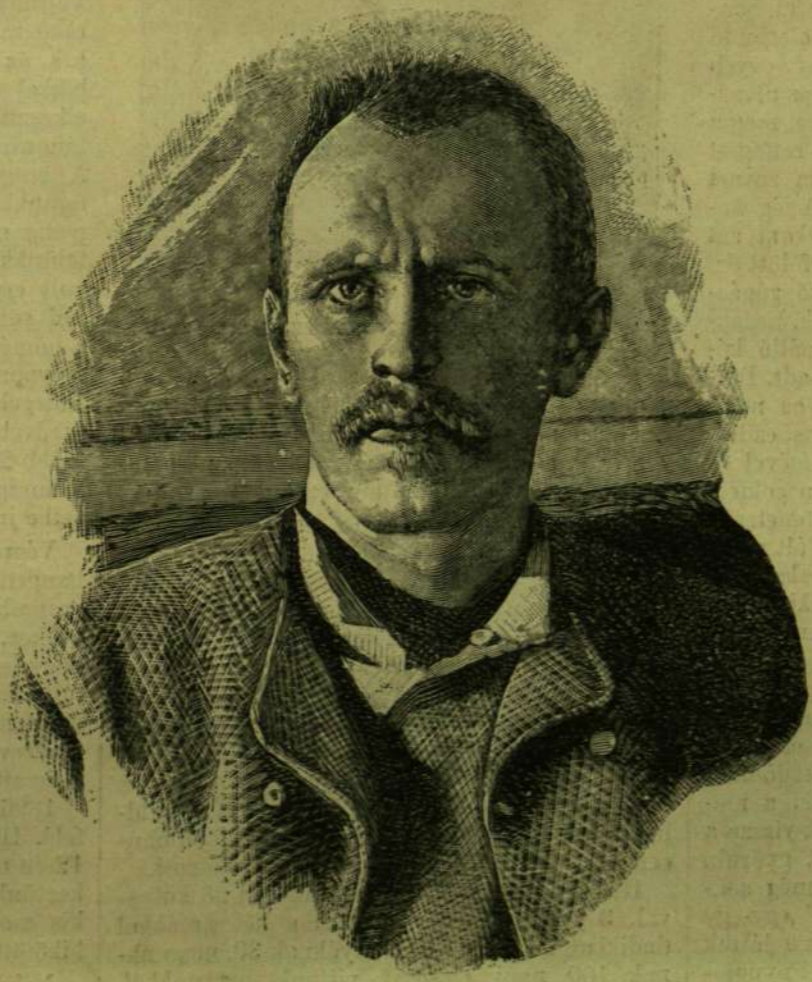
VASÁRNAPI UJSÁG

20. SZÁM. 1898. BUDAPEST, MÁJUS 15. 45. ÉVFOLYAM. Előzetes feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és egész évre 12 ft. POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt félévre — 6 +. Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG egész évre 8 ft. félévre — 4 +. Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK egész évre 5.— félévre — 2.50. Külföldi előfizetőkhez a postalgó meghatározott viteldij is csatolandó.

NANSEN FRITHJOF. RITKA JELES VENDÉG érkezett e hó 10-ikén Budapestre. Nansen Frithjof, a világhírű sarkvidéki utazó, látogatott el hozzánk nejével hazájából, Norvégiából, hogy Magyarországot is megismerje s legutóbbi nevezetes útjáról itt személyesen előadást tartson a tudomány vívmányai iránt érdeklődő művelt magyar közönség előtt. A rettenthetetlen és eddig szerencsés utazó a legszivesebb fogadtatásban részesült nálunk. A vendéglátás melegségét első sorban a Magyar Földrajzi Társaság részéről tapasztalta, mely Nansent roppant fáradsalmas sarkvidéki útjáról való haza érkezése óta tiszteletbeli tagjai közé számítja, s ennyiben a miénk is tette. De a tudományak e kintő bajnokát egyébként is régebb idő óta jól ismeri a magyar közönség s nevezetesen a «Vasárnapi Ujság» olvasó közönsége, mely előtt már több ízben volt alkalmunk ismertetni azt a férfias bátorságot, rendkívüli kitartást és azt az alapos készütséget, melylyel Nansen az ő nagy fölfedező utazásaira vállalkozott, úgy szintén azokat a tudományos vívmányokat, melyekkel magának világra szóló hírnevet, hazájának pedig irigylésre méltó dícsőséget szerzett.

Most, midőn mi is a legszivesebb érzelmeikkel s a legőszintébb tisztelettel üdvözlöttük őt közöttünk, elégnék véljük, ha ez alkalommal csak életének és működésének főbb adatait soroljuk el. Nansen 1861-ben született, s így most 37 éves. Tanulmányai végeztével az éjszaki sarkvidék tudományos kikutatását választotta élete földatává. Mint még egészen fiatal ember azzal alapította meg hírnevét, hogy Grönlandnak addig teljesen ismeretlen belföldjén a keleti parttól a nyugatiig roppant nehézségek leküzdésével áthatott. Majd Andréval, a maig ismeretlen sorsú léghajóssal, a Spitzbergi szigetekre hajózott. De legnagyobb vállalata a sarkvidékre tett nagy útazása volt, melyre 12 bátor társával 1893 jún. 14-én indult el a «Fram» (Előre!) nevű, saját tervei szerint épített hajón, miután előbb szeretett hű nejétől törvényesen elvált, hogy az ő netaláni oda veszte esetén özvegyi állapota ne kösse élete további sorsának intézésében.

Nansen voltaképen egy véletlen indította e leírhatatlanul viszontagságos vállalkozásra. 1884 őszén egy norvég újságban azt olvasta, hogy akkortájt Grönland délnyugati partja mellett, Julianehaab kikötőtől nem messzire olyan tárgyakat találtak a tengeren, a melyek az 1881-ben Új-Szibéria mellett a jégnyomástól tönkre ment «Jeannette» hajóról valók s a melyek csak úgy kerülhettek Grönland tájékára, hogy az összetört hajó roncsait valamely jég-

NANSEN FRITHJOF.

tömb sodorta, vagy hajtotta oda a Sarki-tengeren keresztül. Ez és egyéb, addig eléggé nem méltatott mellékkörülményeknek a megfontolása arra a következtetésre indította Nansent, hogy valahol a Ferenz József-föld és az éjszaki sarkok közt áramlatnak kell átvonulnia a szibériai Jeges-tengerből Grönland keleti partja felé, s hogy ez az áramlat, bár bizonyára tele van jéggel, legbizonyosabban elvihetne egy alkalmas kutató hajót a sarkpont környékére. Erre a feltevésre alapította egész úti tervét, melyet csaknem pontról-pontra oly tökéletesen kiszámított, hogy legnagyobb részét a helyes számításnak köszönhetette úgy nagy fölfedezéseit, mint magának és társainak szerencsés visszatérését az örök jég világából, az éjszaki szélességnek embertől addig soha nem látott 86° 14'-e alól, a hol azonban az állati és növényi élet, mint gondosan kitapasztalta, sehol sem hiányzik teljesen.

Haza érkeztek, 1896. évi augusztus 12-én, Norvégia nagy nemzeti hősként fogadta már-már elveszettnek vélt fiát, ki egyik legelső dolgának tekintette, hogy szintén hősies lelkű hű nejét, ki távolléte alatt művészi képességeivel tartotta fenn magát és két kis gyermeküket, ismét ünnepiesen és törvényesen visszaiktassa feleségi jogába. A fényes sikerű útazásról, melynek gazdag tudományos zsákmánya még földolgozásra vár, közelebb Szentpétervárról és Bécsben tartott ismertető előadásokat, melyeknek meghallgatására fejedelmi személyek is siettek, s a csodált utazót úgy az orosz császár, mint a mi királyunk külön kihallgatással és rendjellel tüntette ki. Budapestben ugyanilyen tárgyú előadást tartott ide érkezte napján, esti 7 órakor a Magyar Földrajzi Társaságnak ez alkalomból a Vigadó nagy termében rendezett diszgyűlésén, melyen a bokharai forró sivatagok egykori híres utazója, Vámbéri Ármín vitte az elnöki tisztet s